

2024-2025 ÜRETİM SEZONU
SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL
RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

3 EKİM 2024-İZMİR

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ.....	3
ÇALIŞMA YÖNTEMİ	4
İZLENİM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLER.....	6
İLLERİN ZEYTİN-ZEYTİNYAĞI KOMİSYONU.....	13
1- KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU	23
a-) ÇANAKKALE.....	23
b-) BURSA.....	25
c-) KOCAELİ.....	31
d-) SAKARYA.....	31
2- ORTA EGE- MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	31
a-) MANİSA.....	31
b-) İZMİR:	36
3- GÜNEY EGE- AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	38
a-) AYDIN.....	38
b-) MUĞLA.....	41
c-) DENİZLİ.....	42
4- AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	45
a-) HATAY.....	45
b-) KİLİS.....	46
c-) ADANA.....	47
d-) MERSİN.....	47
e-) ANTALYA.....	47
f-) BURDUR.....	48
g-) ADIYAMAN	48
h-) MARDİN.....	49
5- İÇ ANADOLU-DOĞU ANADOLU- KARADENİZ BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	50
a-) KARAMAN.. ..	50
b-) DİYARBAKIR.. ..	51
c-) ŞIRNAK.....	51
d-) ARTVİN.....	51
e-) ORDU.....	51
f-) SİNOP.....	52
SONUÇ.....	53

ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün 18.08.2024 Tarihli E-92061122-105.06-15115226 Sayılı yazılarında belirtildiği üzere; Ülkemiz zeytin ve zeytinyağı 2024-2025 üretim sezonuna ilişkin sağlıklı ve güvenilir verileri sağlamak amacıyla Bakanlığımız Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü ve Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyinin (UZZK) koordinatörlüğünde, geçmiş yıllarda olduğu gibi “**Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tahmin Heyeti** “ tarafından Eylül ayında tüm zeytin yetiştirilen bölgelerde saha ziyaretleri ile zeytin ve zeytinyağı işletmeleri, ilgili kurum- kuruluş ve kişilerle görüşülerek sofralık zeytin ve zeytinyağı ürün rekoltesi tespit çalışmaları yapılması görevi verilmiştir.

Bu çerçevede; T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü görevlendirme yazısından önce (14.08.2024 tarihinde) ve görevlendirme yazısından sonra (29.08.2024 tarihinde) bir çalışma planı ve metodu oluşturmak üzere, video konferans toplantıları düzenlemiştir. Toplantılarda ve görevlendirme yazısında; illerde sektör temsilcilerin katılımıyla (üniversiteler, ziraat odaları, ticaret ve sanayi odaları, borsalar, ihracatçı birlikleri, üretici birlikleri, tarım satış kooperatifleri vb. gibi) İl Müdürü başkanlığında **Rekolte Tespit Komisyonları** oluşturulması kararlaştırılmıştır. Oluşturulan Rekolte Tespit Komisyonları belirlenen Çalışma Programı ve Yöntemleri çerçevesinde Eylül ayı içerisindeki tahmin çalışmaları ve yapılan tetkikler sonucu aşağıdaki **2024/2025 Üretim Sezonu Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tahmin Heyeti Raporu** hazırlanmıştır.

2024/2025 ÜRETİM SEZONU SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

T.C Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda, 2024-2025 Yılı Üretim Sezonu Zeytin ve Zeytinyağı Rekolte Tahmini Çalışma Yöntemleri aşağıda belirtilen hususlara göre yapılmasına;

- a-)** İllerde İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinin başkanlığında ve sektör temsilcilerinden (üniversiteler, ziraat odaları, ticaret ve sanayi odaları, borsalar, ihracatçı birlikleri, üretici birlikleri, kooperatifler) müteşekkil “İl Rekolte Tespit Komisyonları” nın oluşturulması,
- b-)** İlçelerde rekolte tespit çalışmalarının yürütüleceği saha çalışmalarına zeytin ve zeytinyağı sektör temsilcilerinin katılımının sağlanması,
- c-)** Rekolte çalışmaları, ilçenin zeytin üretim potansiyelini temsil edecek farklı lokasyonlarda örnek bahçeler seçilmek suretiyle yapılması ve her yıl aynı bahçelerde gözleme dayalı tespit çalışmalarının yürütülmesi,
- ç-)** Zeytin yetiştiriciliğinin yoğun olduğu illerde oluşturulacak komisyonlara, Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından konu uzmanı personel görevlendirilmek suretiyle gerekli teknik desteğin verilmesi,
- d-)** İhtiyaç halinde araç tahsisi yapılması ve personel görevlendirilmesi,
- e-)** Diğer illerde çalışmaların İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından konu uzmanı personel görevlendirilmek suretiyle sektör temsilcilerinin de katılımıyla yürütülmesi,
- f-)** Bakanlığımız İstatistik Bilgi Sistemindeki (İBS) alan ve ağaç sayısı verilerinin kullanılması, hesaplamalarda çalışma sonucunda elde edilecek verim ortalaması değerleri ile meyve veren ağaç sayısı değerlerinin kullanılması,

g-) İBS'de sofralık zeytin ve yağlık zeytin verileri ayrı ayrı yer aldığından çalışmaların da bu doğrultuda yürütülmesi,

ğ-) İlçe rekolte tespit çalışması sonuçlarının il rekolte tespit komisyonlarına resmi yazıyla gönderilmesi,

h-) İl rekolte tespit komisyonları tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda hazırlanacak il zeytin-zeytinyağı rekolte tablosunun üretim sezonuna ilişkin değerlendirmelerin de bulunduğu rekolte tespit raporuyla birlikte hazırlanarak komisyon üyeleri tarafından imzalanmış olarak 01 Ekim 2024 tarihine kadar Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyine resmi yazı ekinde gönderilmesi,

Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri, bu çalışma yöntemini uygulayarak yaklaşan üretim sezonuna en kısa sürede en sağlıklı sonuçları vermek üzere, Eylül ayı içerisinde çalışmalarını yürütmüş ve aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur.

İZLENİM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLER:

Son yıllarda iklim değişikliğinin etkileri dünyada ve ülkemizde kendisini çok daha güçlü hissettirmeye başlamıştır. Zamansız, ani ve çok şiddetli yağışların yol açtığı sel felaketleri, ani sıcaklık değişimlerinin yarattığı şiddetli fırtınalar günlük hayatımızda da endişelenmemize yol açmaktadır. En gelişmiş iklim modelleri uygulanarak küresel ortalama yüzey sıcaklıklarında 1990-2100 yılları arasında yaklaşık 3°C'lik artış olacağı öngörülmektedir. İklim koşullarındaki bu değişimin, tarım ve bitki örtüsü, temiz su kaynakları, deniz seviyesi, insan sağlığı ve biyoçeşitlilik üzerinde etkileri şimdiden görülmeye başlanmıştır. Tüm bunların yanında, iklim değişikliği sosyal ve ekonomik sorunlara neden olarak tarım üzerinde baskı oluşturabilmektedir. İklim değişikliği nedeniyle toprak ve su rejimleri değişime uğramakta, tarımsal üretim azalmakta ve gıda güvenliği tehlikeye girmektedir. Nitekim iklim değişikliğinin sebep olduğu kuraklık, fırtına, sel vb gibi ekstrem iklim olaylarının sık ve şiddetli bir şekilde yaşanıyor olması ile bunların zeytin tarımı üretimi üzerindeki olumsuz yönde etkileri de yoğun olarak hissedilmeye başlamıştır. Bu etki sadece üretimin miktarında değil, aynı zamanda elde edilen yağın kalitesinde ve kompozisyonunda da değişimlerin oluşmasına neden olmaktadır.

Zeytincilik faaliyetlerinin yeteri kadar yapılamaması ve küresel iklim değişikliğinin sektöre olumsuz etkilerinin sonucu olarak; yeni dikim alanları için iklim değişikliği dikkate alınarak bu tür tehditlere karşı daha dayanıklı olabilecek rakım, konum ve toprak yapısındaki alanların belirlenmesi, Havza bazlı destek modelinde AB'de daha az kayırılmış alanlar denen ve ülkemizde geleneksel meyilli alanlardaki zeytinlikler için ilave desteklerin verilmesi önemle talep edilmektedir.

Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan 2024 yılı **Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar** ile zeytin üreticisine, ÇKS kayıtlarında belirtilen alan dikkate alınarak 103TL/da mazot ve 35 TL/da gübre ödemesi desteği olmak üzere toplam 138 TL/da, 100 krş/kg Zeytinyağı 20 krş/kg Dane zeytin fark ödemesi desteği, Geleneksel Zeytin Bahçelerinin

Rehabilitasyon Desteği 200 TL/da, Küçük aile işletme desteği 200TL olarak belirlenmiştir. Bu desteklemeler grldğu gibi çeşitli kalemlerde verilmekte ancak küçük aile işletmeciliğinin yoğun olması, dosya hazırlama, bürokratik zorluklar vb. gibi nedenlerle yeterince başvurunun olmamasına dolayısıyla toplam verilebilecek desteklerin çok az bir kısmından üreticinin faydalanmasına yol açılmaktadır. Zeytin danesine de destekleme yapılmasına rağmen başvuru sayısı az olmakta ve dolayısıyla etkisi çok düşük kalmaktadır. Üreticilere yapılan bu desteklemelerin başvuru zorlukları ve genel kanaat olarak üreticiler tarafından grldğu gibi yetersizliği sektörün büyümesi, gelişmesi ve sürdürülebilirliği bakımından yeterli ivme kazandırmamakta ve zararlara yol açmaktadır.

Avrupa Birliğinde olduğu gibi piyasayı düzenleyici fiyat ve destek modellerinin ve yaklaşık/eşit miktarların uygulanması, Zeytincilik sektöründe ürün ve üretim maliyetinin düşürülmesinde mutlak gerekli görülen ve zeytincilikte kullanılan girdilerden başta gübre, akaryakıt ve enerjinin ucuzlatılması gerekmektedir.

Sektörün tüm bileşenlerinin ortak talepleri de dikkate alınarak, Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi olarak öncelikli önerimiz, 1998 yılında ilk defa 40 cent olarak verilmeye başlayan zeytinyağı priminin (zeytinyağı fark ödemesi) günümüzdeki karşılığı olan 100 krş/kg yani yaklaşık 3 Cent/Avro kadar dştğu dikkate alınarak zeytinyağına verilen fark ödemesi ya da primin en az 15 TL/kg, dane zeytine ise 3 TL/kg olarak günümüz koşullarına göre güncellenmesidir. Diğer taraftan Avrupa Birliği Zeytinci lkelerinde uygulanmakta olan benzeri mevcut ve ilave önlemlerle mevcut ağalarımızın korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bitkisel yağ açığımızı kapatmak için elimizde çok önemli bir değer olan ve yüz yıllar boyu süren verimli yaşamı ile insanlığa ve ülkemize hizmet edecek zeytin ağacı sayımızı arttırılması için daha fazla sayıda fidan veya ağaç dikilmesine yönelik çeşitli teşvik ve özendirici yöntemlerin uygulanması da öncelikli hedeflerimiz arasında olmaktadır.

Zeytin hastalık ve zararlıları ile mücadelede yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirilmesi, geniş spektrumlu ilaç tüketiminin minimize edilmesi, düzenli ve yüksek

verimli, ihracata uygun zeytin çeşitlerinin tercih edilmesi önerilmektedir.

Çeşit seçiminde bölgesel adaptasyon önemli olup, coğrafi yöre ile özdeşleşmiş çeşitlerin kendi bölgelerine dikiminin teşvik edilmesi, bölgesel bir “Envanter Projesi” hazırlanarak kayıt dışı ağaçların tespit edilerek, dikime uygun zeytin alanlarının ağaçlandırılması önerilmektedir. Bölgelerde bulunan “deliceler” aşılmalı ve 300-400 metre rakımlı, bozuk orman arazilerinde “zeytinlik” tesisine izin verilmelidir. Firesiz ve hızlı zeytin toplama için mekanik hasadın özendirilmesi ve plastik kasa, örtü malzemesi ağlar vb gibi yardımcı malzemelerin temini ve üretimini kolaylaştıracak önlemlerin alınması, zeytin hasat makineleri küçük ve orta büyüklükteki üreticilerin alımını kolaylaştırmak üzere desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca, gövde ve anadal sarsıcı gibi büyük makinaların da teşvik kapsamına alınması önerilmektedir.

Son yıllarda küresel zeytin fidanı üretici firmaları Arbequine, Arbosana, Koroneiki vb. gibi yabancı orijinli zeytin fidanlarını yoğun ve/veya çok yoğun dikim sistemine uygun üstün özellikli, verimli olduğu gerekçesi ile üretici ülkelere ihraç etmek için büyük çaba sarf etmekte, bu ülkelerin başında da zeytin fidanı dikimi her yıl artmakta olan Ülkemiz başlıca hedef Pazar olarak görülmektedir. Diğer yandan ülkemizde bu ithal fidanlara yönelik yeterince adaptasyon, karşılaştırmalı analizler vs. gibi çalışmalar yapılmaksızın bazı kişilerce bu çeşitlerin yerli çeşitlerimizden üstün gösterilmek suretiyle tavsiye ve teşvik edildiği ve de bölgelerimizde üretim ve dikimlerin devam ettiği görülmektedir.

Bilindiği üzere; Ülkemiz zeytin ağacının anavatanı ve gen merkezidir. Mevcut yerli çeşitlerimiz, dünyanın en eski çeşitleri olup, amacımıza, yöreye ve her yetiştiricilik sistemine uygun olarak yararlanmaya müsait olduğumuz zengin bir çeşit koleksiyonumuz mevcuttur. Bu çeşitler üzerinde meslektaşlarımızca bugüne kadar önemli çalışmalar yapılmıştır. Bu bilimsel çalışmaların artarak devam ettirilmesi gerekmektedir. Yabancı fidan ithal etmek veya üretmek yerine Klon seleksiyonları vb. gibi çalışmalarla üstün özellikli, modern dikim tekniklerine uygun ve küresel iklim değişikliklerine daha dayanıklı, verimli ve kaliteli meyve üretebilir yerli çeşitlerden

fidanlar elde edilmesi mümkündür. Özellikle yoğun ve/veya çok yoğun ya da sık ve/veya çok sık dikime uygun fidanlardan oluşacak yeni tesisleri kendi fidan çeşitlerimizle oluşturabilecek kapasiteye sahibiz. Diğer yandan yüzlerce yıldır bölgelerimize adapte olmuş özellikle küresel iklim değişikliklerinden en az zarar görmüş yerli çeşitlerimizde, diğer ülkelerde görülen xycella fastidiosa vb. gibi hastalıklar henüz görülmemiştir. İthal fidan çeşitlerinin ülkemize girmesi, küresel sermayenin kazancını artırırken bu çeşitlerin bölgelerimizde yayılması beraberinde bazı hastalık ve zararlıların ortaya çıkmasına ve adaptasyon/verim/kalite yönünden sorunlar yaşanmasına neden olabilecektir. Daha da önemlisi yerli çeşitlerimizin ürünlerine yönelik hemen her yörede her çeşitte ulusal ve uluslararası alanlarda alınmakta olan coğrafi işaretleri (menşe, mahreç) bakımından ana unsur olan ayırt edici özellik veya kendisine has özellikleri (tek çeşit, tek bölge vb. gibi), bu yeni ithal fidanlardan üretilen ürünlerin karışmasıyla özelliklerini yitireceği bunun da gerek kültürel mirasımıza gerekse ekonomimize telafisi olmayan zararlar verebileceği görülmektedir.

Sonuç olarak; Yerli zeytin çeşitlerimize sahip çıkılması ve sektörel ihtiyaçlara cevap verecek şekilde her bakımdan geliştirilmesi için bugüne kadar olduğundan daha fazla desteklenmesi, üretilmesi ve dikilmesi gerekirken yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda ithal zeytin çeşidi fidanlarının günümüz koşulları ve zeytinciliğimizin geleceği düşünülerek ülkemize girişi ve üretilmesine asla izin verilmemesi gerekmektedir.

Sektörle ilgili istatistiki veriler güncel olmadığından rekolte tahmin çalışmaları uzmanların sadece tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, sektördeki verilerin güncelleştirilmesi gerekmektedir. Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bunun için oluşturulacak projeye AB, Bakanlığımız ve Sektör Temsilcilerince destek sağlanması uygun olacaktır.

Zeytinyağına ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi, bölgesel potansiyelin takibi, destekleme politikalarının ve pazarlama stratejilerinin sağlıklı veriler ile oluşturulması amacıyla üretilen zeytinyağı miktarının, kalitesinin bilinmesi şarttır. Eldeki tek veri olan rekolte raporunun yanında, Zeytin sıkım ünitelerine sayaç takılarak üretilen zeytinyağı miktarının net olarak ortaya konması gerekmektedir. Bu sayede kayıtdışı üretim ve satışın da tahmin edilmesi mümkün olabilecektir. Aynı zamanda serbest yağ asitliği ve kalite sınıfı da beyan esaslı olarak kayıt altına alınmalıdır. Üretici/üreticiden adı altında satılan genellikle markasız veya sahte markalı pet ambalajlarda veya beyaz tenekelerdeki bu zeytinyağlarının kontrol edilmesi, kayıt altına alınmasına yönelik yeni düzenlemelerin getirilmesi, küçük üreticilerin butik üretimlerinin teşvik edilmesi firma kurma ve markalaşma çalışmalarının teşvik edilmesi, sağlıklı ve standart ürünleri pazarlayabilmeleri için Gıda Kodeksinde bu üreticiler için faaliyetlerini kolaylaştırıcı düzenlemelerin geliştirilmesi gerekmektedir

Zeytincilik üzerine yapılan Ar-Ge çalışmalarının daha yüksek bütçeler ile desteklenmesi ve sektörün modern tekniklere ulaşımının sağlanması önerilmektedir.

Zeytinin toplanmasından zeytinyağı elde edilmesine, işlenmesinden depolanması ve ambalajlanmasına kadar olan süreçte kalite kayıpları sıkça gerçekleşmektedir. Bu kayıpların önüne geçebilmek için üretici ve sanayicilere kalite kayıpları konusunda bilgilendirme amaçlı eğitimler verilmeli, hasat sezonunda kontroller yapılmalı, kaliteli yağlar prim sisteminde ayrıca değerlendirilmelidir. Ayrıca zeytinyağı ticareti yapan, bölgelerinde üreticilerden zeytinyağı toplayarak toptan ya da perakende ticareti ile uğraşan kişilerin yetkilendirilmesi için eğitilerek sertifika almaları sağlanmalıdır. Lisanslı Depoculuğun teşvik edilmesi, modern laboratuvarlarda kalite kontrollerinin doğru bir şekilde yapılarak sağlıklı depolama sistemlerinin kurulması teşvik edilmelidir.

Kalite değerleri yükseltilmeli, paketleme tesislerinin kurulması ve zeytinyağı üretiminin ihracata yönelik olması için günün koşullarına uygun, uluslararası rekabet yapılabilecek şekilde destekleme modeline geçilmelidir, “Kaliteli Türk Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı” konsepti ile devlet tarafından hedef pazarlarda etkili tanıtım faaliyetleri başlatılmalıdır.

Zeytinyağı sektörümüzün yan ürünü olan prina ve karasu, çevreyi kirletici olarak algılanmakta bu durum sanayicilerimizin özellikle atık su değarj sorununa yönelik çözüm sağlanamadığı için sektörde ciddi sıkıntılara neden olmaktadır. Bu kapsamda Merkezi Madrid’de bulunan Uluslararası Zeytin Konseyinin (IOC) Fonds Commun pour les Produits de Base (CFC) ile birlikte gerçekleştirdiği “Recycling of Vegetable Water and Olive Pomace on Agricultural Land” konulu CFC/IOOC/04 no’lu proje raporu dikkate alınmalıdır. Bu durumda hem sentetik gübre kullanımı azaltılabilir, hem bilinçsiz gübre kullanımı önlenmiş olur ve hem de sektörümüzde sürekli olarak çevre kirliliğine neden oldukları gerekçesi ile ceza ödemek zorunda bırakılan sanayicimizin ürünleriyle katma değer yaratmasına imkan sağlanmış olacaktır.

Sektörümüzün diğer bir önemli sorunu ise, Afrin’den ihraç kaydı ile getirilen ve serbest bölgelerde işlendikten sonra ihraç edilmesi gereken zeytinyağının; iç piyasaya arz edilmesi, ticarete haksız rekabet yaratılması ve bu sürecin yüksek üretim maliyetleri altında ezilen üretici fiyatları üzerine baskı yaratması sorunudur.

Sektörümüzün yıllardır devam eden en önemli sorunu taklit, tağşiş ve kayıt dışılık sorunudur. Özellikle son yıllarda taklit ve tağşişle mücadelede Bakanlığımız denetmenlerince çok sıkı denetim yapılmasına rağmen bu olay yeterince önlenilememektedir. Bunun temel nedeninin; cezaların ve kayıt dışı (markasız ya da sahte markalı) üretimlere yönelik denetimlerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Taklit ve tağşiş, haksız rekabetin artması ile kayıt dışılığın önlenememesi hem kalite artışını ve hem de sektörün büyümesinin önündeki en önemli engel olmaktadır. Meclis’te bekleyen yasanın bir önce kanunlaşması, cezaların caydırıcı olması konusunda

sektörün beklentileri olduğu gözlenmiştir.

Sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir ticaret kısacası sürdürülebilir sektör için değer zinciri içinde tüm halkaların eşit olarak yer alması ve haksız rekabetin önlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda hem üretici maliyetlerini düşürücü tedbirlerin alınması, hem ihracatçımızın uluslararası pazarda rekabet edebilmesi ve hem de tüketicimizin makul fiyatlardan ürünü tüketebilmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan bütüncül bir yaklaşımla tüm sorunlar ele alınmalı, analiz edilmeli ve çözüm yolları uygulanmalıdır.

İLLERİN ZEYTİN-ZEYTİNAĞI KOMİSYONU

ADANA:

1. Mehmet Nuri KÖKÇÜOĞLU - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Yusuf İzzet IŞIK - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü BÜBS Şube Müdürü
3. Doc. Dr. Berken ÇİMEN - Çukurova Üniv. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Bölümü Öğretim Üyesi
4. Dr. Canan AYDINLIOĞLU - Hatay Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
5. Yusuf YILDIRAN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Ziraat Mühendisi
6. Alimcan KİPÇAK - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Yüksek Ziraat Mühendisi
7. Mustafa Bülent YAMAÇ – Sarıçam Ziraat Odası Meclis Başkanı
8. Hacı Durdu ÇOBAN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Ziraat Mühendisi
9. Tuğçe YILMAZ - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Yüksek Ziraat Mühendisi

ADIYAMAN:

1. Nurettin KIYAS - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Mehmet TORUNOĞLU - Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
3. Prof. Dr. Halil İbrahim OĞUZ – Adıyaman Üniversitesi Ziraat Fakültesi
4. Zafer ÖZOĞUL – Ticaret Borsası
5. Nedim ERDEM - Adıyaman Ziraat Odası Başkanlığı
6. Erdal YILMAZ - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Şube Müdürü
7. Seyhan DOĞAN IŞIK - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Ziraat Mühendisi
8. Seyit Ali TOPRAK - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Tekniker

ANTALYA:

1. Ş. Fırat ERKAL - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Fadime DOĞAN – Antalya Ticaret ve Sanayi Odası
3. İnan DURMUŞ – Antalya Ticaret İl Müdürlüğü
4. Halil BÜLBÜL – Antalya Ticaret Borsası
5. Dr. İlhami TOZLU – Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi

6. Çiğdem CEREN – Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
7. Nazif ALP – Muratpaşa Ziraat Odası
8. Ümran ADLI – Serik Ziraat Odası
9. Rasim METİN – Manavgat Ziraat Odası

ARTVIN:

1. Neşat ULUTAŞ - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Ercan ARKADAŞ - Ardunç Ziraat Odası Başkanı
3. Köksal PORTAKAL - Artvin Ziraat Odası Başkanı
4. Seçkin KURT - Artvin Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
5. Abdullah YILDIRIM - Artvin Ticaret İl Müdürü

AYDIN

1. İbrahim ALTINTAŞ - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Prof. Dr. Zeynel DALKILIÇ - ADÜ Ziraat Fakültesi
3. Gizem YALÇIN BEYTER - İl Tarım Müdürlüğü
4. Gülden VOLKAN - İl Tarım Müdürlüğü
5. Gülten ERDEM - İl Tarım Müdürlüğü
6. Yusuf GÖKMEN - İl Tarım Müdürlüğü
7. Hanifi DEMİR - İl Tarım Müdürlüğü
8. Halil KÖKTÜRK - Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
9. Emine CEYLAN ÖZDEMİR - Aydın Ticaret Borsası
10. Nazmi Gürkan TOKER - Aydın Ticaret İl Müdürlüğü
11. Oğuz AŞÇIOĞUL - Ege İhracatçı Birlikleri
12. Utku SAYGILI - Efeler Ziraat Odası Başkanlığı

BALIKESİR:

1. Erkan ALKAN - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Zafer BOZGÜL - İl Müdür Yardımcısı

3. Kaan ERÖZMEN - Bit.Ür.ve Bit. Sağ. Şb. Müdürü
4. Hakan İMAMOĞLU - Koor. Ve Tar.Ver Şb.Müdürü V.
5. Çağatay ERTEN - Ziraat Mühendisi
6. Sertaç GİRGIN - Balıkesir Ticaret Borsası Genel Sekreter Yardımcısı
7. Süleyman DÖNMEZ - Balıkesir Ziraat Odası Başkanlığı İl Koordinatörü
8. Uğur GÜLOĞLU - Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

BURDUR:

1. Eyüp ADIGÜZEL - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Fikret ERGİN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Bit.Ür.ve Bit. Sağ. Şb. Müd. V.
3. Mevlüt ÖZDEMİR – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü İBS İl Sistem Sorumlusu
4. Vasip EREN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ÇKS İl Sistem Sorumlusu
5. Cengiz GÜRCAN – Ticaret Borsası Başkanlığı Yön. Kurulu Sayman Üye
6. Gökhan YEŞİLYURT – Ziraat Odası Başkanlığı Genel Sekreter

BURSA:

1. İbrahim ACAR - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Erdoğan CEYLAN - İl Tarım ve Orman Md. İl Müdür Yrd.
3. Ömer DOĞAN - İl Tarım ve Orman Md. Şube Müdürü
4. Prof. Dr. Cevriye MERT - Uludağ Üni.Öğretim Üyesi
5. Emrah SİLMEZ - Bursa Ticaret Borsası Y.K. Üyesi
6. Cevat ESEN – BTSO Meclis Üyesi
7. Ercan BARUTÇUOĞLU - Gemlik Ziraat Odası Y.K. Başkanı
8. Cevat YAZICI - Gemlik Ticaret Borsası Y.K. Üyesi
9. Sinem ERBİL KALPAN - Uludağ İhr. Birliği Lab. Sorumlusu
10. İsmail TOSUN – Marmarabirlik Ezme İade Sor.
11. Ahu FİKİRCİOĞLU - İl Tarım ve Orman Md. Mühendis
12. Murat KAPLAN - İl Tarım ve Orman Md. Mühendis
13. Dr. Nurengin METE - İzmir -202Zeytincilik Araş. Ens. Md. Mühendis

14. Cüneyt SOYLU – Marmarabirlik Mudanya Koop. Y.K. Bşk.

ÇANAKKALE:

- 1. Nazan TÜRKARSLAN - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)**
- 2. H. İbrahim BÜYÜKGAGA – Şube Müdür V.**
- 3. Ümit GÖZCÜ - Şube Müdür V.**
- 4. Sinan ERDOĞAN – Çanakkale Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkan Yrd.**
- 5. Dr. M. Ali GÜNDOĞDU – 18 Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi**
- 6. Hakan OKDAŞ – Çanakkale Ziraat Odası Yönetim Kurulu Üyesi**
- 7. Dr. Cansu Demir – UZZK Temsilcisi Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Gıda Mühendisi**
- 8. Uğur TUNÇ – İBS İl Sistem Sorumlusu Ziraat Mühendisi**
- 9. Serhad Çağrı GÜLLÜ - İBS İl Sistem Sorumlusu Ziraat Mühendisi**
- 10. Dr. Semra GENÇ – Ürün Masaları İl Sorumlusu Ziraat Mühendisi**
- 11. Rıza AKKOYUN – Zeytincilik Birim Sorumlusu Ziraat Mühendisi**

DENİZLİ:

- 1. Şakir ÇINAR - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)**
- 2. Resul ÇOBAN – Şube Müdürü**
- 3. Dr. Öğr. Üyesi Hayri SAĞLAM – PAÜ**
- 4. Hamdi GEMİCİ – Ziraat Odası Başkanı**
- 5. Ali ÖNAL – Ticaret Odası Kurulu Üyesi**
- 6. Enderay BOZBAY – Sanayi Odası Komite Üyesi**
- 7. Özgen ÖZEREN – Ticaret Borsası Zir. Müh.**
- 8. Süreyya ÇALIŞKAN – DENİB Yönetim Kurulu Üyesi**
- 9. Arzu ŞENGÜN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.**
- 10. Sevtap SEVİM - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.**
- 11. Derya ESEN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.**
- 12. Ali SEVİN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.**

DİYARBAKIR

1. Mustafa Ertan ATALAR - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Mehmet DEMİR – Sur Ziraat Oda Başkanı
3. Hanifi EREN – Ticaret Borsası
4. Ahmet MURATOĞLU – K.T.V Şube Müdürü
5. Yahya KARAKAŞ – Ziraat Mühendisi
6. Celal KARTAL – Ziraat Mühendisi

HATAY:

1. Abdurrahman TÜRKMEN- Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Galip AKTİ - B.Ü.B.S Şube Müdürü
3. Cemil GENÇ - Tar.Ver. Ve Koor. Şb. Md. V.
4. Prof.Dr.Coşgun DURGAÇ - MKÜ Öğretim Görevlisi
5. Hasan RÜSTEMOĞLU - Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Bşk.
6. Metin KUSEYRİ - Antakya Ticaret Borsası
7. Dr. Yazgan TUNÇ - Hatay Zeytincilik Arş. Ens. Müd.
8. Sabahattin KILIÇ - Antakya Ziraat Odası Bşk.Yrd.
9. Burak PEHLİVANOĞLU - İl Ticaret Müdürlüğü

ISPARTA:

1. Bayram DEMİR - Komisyon Başkanı (İl Müdür Yardımcısı)
2. Fatma KURT AYDIN – Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürü
3. Mustafa AKKULAK – Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü
4. Mustahattin Can SELÇUK – Isparta Ziraat Odası Başkanı
5. Fatih YÜKSEL - Mühendis
6. Serhat ERDEĞER- Mühendis
7. Dr. Mehmet IŞIK – Yüksek Mühendis
8. Kemal AKA – Yüksek Mühendis

İZMİR

1. Mustafa ŞAHİN - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Dr. Fatih KILIÇ – İzmir Tarım ve Orman İl Müdürlüğü İl Müdür Yardımcısı
3. Engin ALTUNOĞLU - İzmir Tarım ve Orman İl Müd. Bitkisel Üretim ve Bitki Sağ. Şb. Müd.
4. Battal Kürşat SEVİM - İzmir Tarım ve Orman İl Müd. Kor. Ve Tar. Ver. Şb. Müd. V.
5. Hüseyin YILMAZ - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
6. Fatma DER - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
7. M. Kerem SAVRAN - Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Zir. Müh.
8. Oğuz AŞÇIOĞLU – Ege İhracatçı Birliği Zir. Müh.
9. Emran KİŞİ – İzmir Ticaret Borsası Sektör Geliştirme Uzmanı
10. A. Hülya AKIN – İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
11. Şefika ÜZÜMCÜ - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
12. Umut TOK – İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.

KARAMAN

1. Hatice BULUT - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Ahmet GÖREGEN – Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Katip Üyesi
3. Harun Fatih FINDIK – Ticaret Borsası Başkan Vekili
4. Ali Bilgin – Ziraat Odası Delege Çatak Köy Muhtarı
5. İhsan KARAMAN – Cerit Köyü Tarımsal Sulama Koop. Başkanı
6. Şener EREN – Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
7. Ali HORZUM - Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.
8. Mehmet KOÇAK - Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Zir. Müh.

KASTAMONU

1. Ümit UÇAR – Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Müh.
2. İlhan YILMAZ - Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Şube Müdürü V.

KİLİS:

1. Levent KÜÇÜK - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Ahmet YILMAZ – Ziraat Mühendisi
3. Ahmet DEMİR - Ziraat Mühendisi
4. Selma KÜLEKÇİ - Ziraat Mühendisi
5. Nigar DEMİR - Ziraat Mühendisi
6. Hasan DÖKÜLGEN – Yüksek Ziraat Mühendisi
7. Mehmet Ümit DELİ – Ziraat Odası Genel Sekreteri
8. Sinan ŞAHİNALP – Org. Zey. Üret. Birliği Müdürü Mühendis

KOCAELİ:

1. Altan ÇAKIR - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Mehmet Ufak KASIM – Ziraat Fakültesi Dekanı
3. Yusuf KARAASLAN – Ziraat Odası Başkanı
4. Tahsin Can KUŞKAN – Ticaret Odası
5. Okan FİDANOĞLU – Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü
6. Mehmet Veysel AYHAN - Mühendis
7. Serdar MEMİŞ – Mühendis

MANİSA

1. Metin ÖZTÜRK - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Ünal KAYA - Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürü
3. Özlem ÇETİN – Manisa Ticaret Borsası
4. Hüsem SARICALI – Akhisar Ticaret Borsası
5. Mine ULUTÜRK GÖNEN - Manisa Tarım Kredi Koop.
6. Hüseyin ALTINDAĞ - Şehzadeler Ziraat Odası
7. Sait KAYA - Akhisar Ziraat Odası
8. Serdar MERSİNLİ - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
9. Gökmen KAYA - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

MARDİN

1. Menduh DİNLER - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Mehmet Can ERTEKİN – İBS İl Sistem Sorumlusu
3. Mehmet Ali DOĞRU – Mardin İli Ziraat Odaları Koordinasyon Kurulu Başkanı
4. Savaş TANRISEVER – Artuklu İlçe Müdürlüğü Sorumlusu
5. Mehmet KAÇMAZ – Derik İlçe Müdürlüğü Sorumlusu
6. Ece İSEN AVCI – Kızıltepe İlçe Müdürlüğü Sorumlusu
7. Zeki YAMAN – Nusabin İlçe Müdürlüğü Sorumlusu
8. Bilal BEDİR – Yeşilli İlçe Müdürlüğü Sorumlusu

MERSİN:

1. Erdem KARADAĞ- Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Azmi Murat ERDEM- Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şb. Müd.
3. Mustafa ATEŞ- Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şb. Müd.
4. Hasan YILMAZ - Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Müh.
5. Salim YILMAZ- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü İstatistikçi
6. Ekrem BAYIR – Mut İlçe Tarım ve Orman Müdürü
7. Ali Nazım EKEN - Gülnar İlçe Tarım ve Orman Müdürü
8. Hasan HATİPOĞLU - Akdeniz İlçe Tarım ve Orman Müdürü
9. Yusuf GÜN - Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürü
10. Hayri ERDOĞAN - Tarsus İlçe Tarım ve Orman Müdürü
11. Mesut YILDIZ - Erdemli İlçe Tarım ve Orman Müdürü
12. Kerim KÖKEN - Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürü
13. Cengiz TÜRKAY- Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Ens. Müd. Müh.
14. Ahmet YAPAR - Mersin Ticaret İl Müdürlüğü
15. İsmail SARI - Mersin Ticaret Borsası Başkanlığı
16. Burak ŞENDAĞ - Tarsus Ticaret Borsası Başkanlığı
17. İbrahim ARICI - Mersin Ticaret Ve Sanayi Odası Başkanlığı

18. Fatma Türkan ÖZKAN - Akdeniz Ziraat Odası Başkanlığı
19. Mehmet Ali ESEN - Tarsus Ziraat Odası Başkanlığı
20. Metin ÖZDEMİR - Erdemli Ziraat Odası Başkanlığı
21. Nebi ÖZER - Silifke Ziraat Odası Başkanlığı
22. Muharrem YILMAZ - Mut Ziraat Odası Başkanlığı
23. Canan AYDINOĞLU - Hatay Zeytincilik Araştırma Enstitüsü

MUĞLA:

1. Muhammed SEVİNÇ- Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Süreyya CAN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Şube Müdür V.
3. Dr. Özgür DURSUN - Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müd. Zir. Müh.
4. Selahattin KARATAŞ - Muğla Ticaret ve Sanayi Odası
5. Kamil GÜL - S.S. 153 sayılı Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı (Muğla Ticaret Borsası)
6. Mehmet BAŞTUĞ - Menteşe Ziraat Odası Yönetim Kurulu Başkanı
7. Levent UYAN - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Şube Müdür V.

ORDU:

1. Kemal YILMAZ - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Nusret ŞAHİN – Şube Müdür V.
3. M. Hayati ÇANDIR – Ziraat Mühendisi
4. Hayri ÇERİ - Ziraat Mühendisi
5. Zekeriya KIRDAR – Ziraat Mühendisi

SAKARYA:

1. Ali Ulvi ÖZERDEM - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Mehmet Ali ALTUN - Bitkisel Ürt. ve Bit. Sağ. Şube Müd.
3. Melek OKUR - Bit. Ürt. ve Bit. Sağ. Şub. Ziraat Müh.
4. Ersin TAŞKIRAN - Sakarya Tic. Bor. Y.K. Bşk. Yrd

5. Yaşar ULUKAYA - Pamukova Ziraat Odası Y.K. Bşk.
6. Gürkan PURLU - Sakarya Uyg. Bilim. Ün. Arş. Gör.
7. Serkan ÇELİK - Pamukova İlçe Tar. ve Orm. Müd. Ziraat Müh.
8. Haşim TÜLCAN - Pamukova İlçe Tar. ve Orm. Müd. Ziraat Müh.
9. M.Raşit DUYAR - Geyve İlçe Tar. Ve Orm. Müd. Ziraat Müh.

SİNOP:

1. Fatih ÖNLEM - Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Sezai AYDIN –Kordinasyon ve Tarım Veriler Şube Müdürü
3. Atilla DEMİRCİ - Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü V.
4. Timur AYDEMİR – Sinop Tic. ve San. Odası TSO Yönetim Kurulu Üyesi
5. Yılmaz ÖZBEN – Sinop Ziraat Odası Başkanı
6. Fatih DANACIOĞLU – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Mühendis
7. Özgür ÇAKMAK - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Mühendis
8. R. Buğrahan ÖNERBAY - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Mühendis

ŞANLIURFA:

1. Abubekir EDE - Komisyon Başkanı (Ziraat Yüksek Mühendis)
2. Mustafa ÇAKMAK- Tarım ve Orman Müd. Zir. Müh.
3. Mustafa BAYOĞLU – Şanlıurfa Ticaret Borsası Ziraat Müh.
4. Serdar Murat ÜNAL - Şanlıurfa Ziraat Odası Başkanlığı Ziraat Müh.

ŞIRNAK:

1. Oktay SEZGİN- Komisyon Başkanı (İl Tarım ve Orman Müdürü)
2. Cengizhan TATAR - Ziraat Odası Başkanı
3. Gizem KEBABÇI - KTV. Şb. M. V.
4. Volkan BOZBAYIR - B.Ü.B.S. Şb. M. V.
5. Yakup SEVGİN- ÇKS İl Sorumlusu Ziraat Mühendisi
6. Onur YILDIRIM - İBS İl Sorumlusu Ziraat Mühendisi

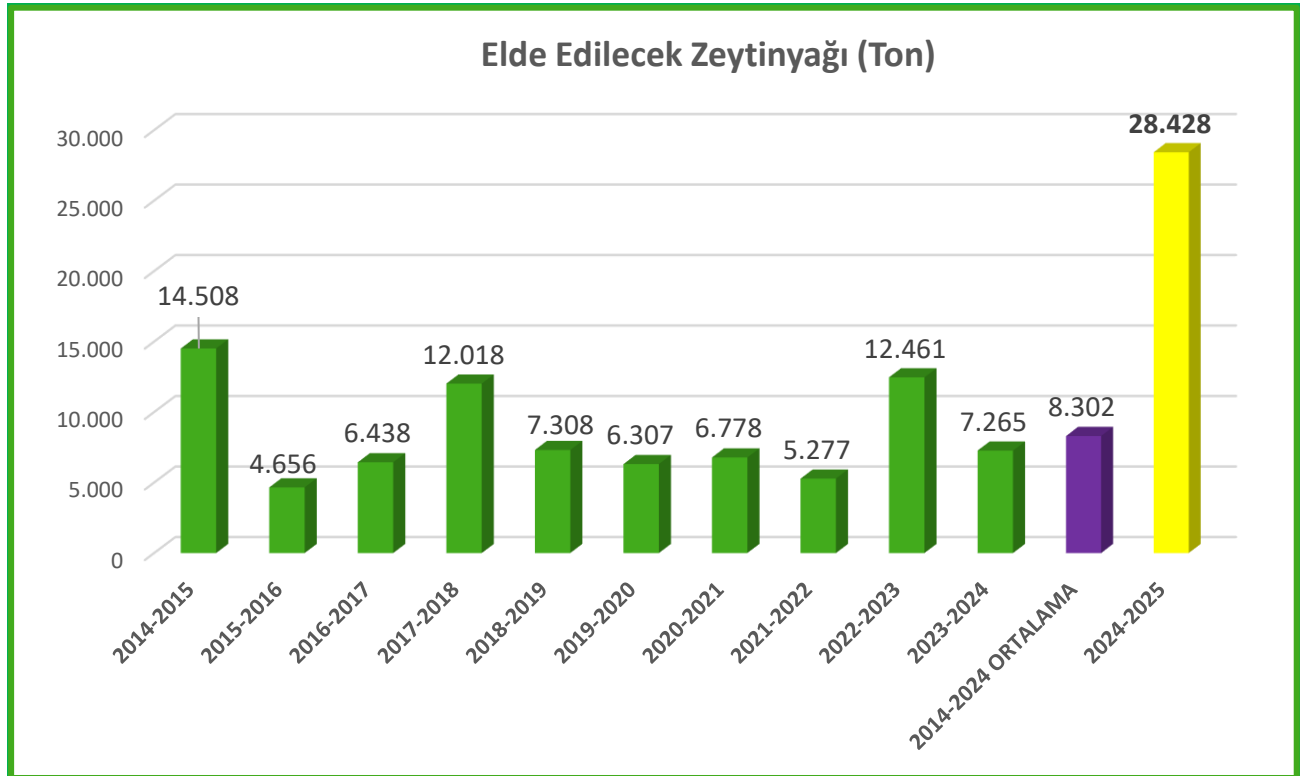
1-) 2024-2025 ÜRETİM SEZONU KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

a-) ÇANAKKALE

İlimizde 2024-2025 üretim sezonunda zeytin verimleri ile ilgili Çanakkale İli merkez ve zeytin üretimi yapılan ilçelerimizde Mayıs ayından itibaren Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi ve Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şubesi tarafından ortaklaşa yürütülen saha çalışmalarında; Zeytin bahçelerinin hastalık-zararlı durumu, fenolojik gelişim durumları, iklimsel verilerin takibi ile kuraklık riski, afet durumları, üreticinin bakım durumları periyodik olarak takip edilmiştir. Bakanlığımız talimatları gereği ilimizde oluşturulan Zeytin Rekolte Tespit Komisyonu marifetiyle İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Müdürlüğünden görevlendirilen Dr. Cansu Demir, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi Zeytincilik Birim Sorumlusu Ziraat Mühendisi Rıza AKKOYUN ve Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şubesinde görevli İstatistik Bilgi Sistemi (İBS) İl Sorumluları Ziraat Mühendisi Uğur TUNÇ ve Serhad Çağrı GÜLLÜ tarafından arazide yapılan çalışmalar neticesinde; ürün gelişimlerinin özellikle son dönemdeki yağışlardan olumlu etkilendiği, hastalık zararlı mücadelesinin etkin yapılmasından dolayı herhangi bir sorunun oluşmadığı, meyve tutumlarının iyi ve yoğun olduğu aynı bölgelerin farklı lokasyonlarında ağaç başı verimlerin gayet iyi olduğu gözlemlenmiş olup zeytin işleme tesisleri ve üreticiler ile yapılan görüşmelerde saha çalışmalarının örtüştüğü anlaşılmış, İlimiz ile ilgili rekolte tahminleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

ÇANAKKALE REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	4.871.026	544.275	17	82.555	10.015	72.541	14.508	5,0
2015-2016	4.871.506	545.305	5,1	24.953	1.674	23.280	4.656	5,0
2016-2017	4.934.456	496.360	10	50.331	3.583	46.748	6.438	6,8
2017-2018	4.940.456	510.440	13,6	66.975	7.212	59.763	12.018	5,0
2018-2019	4.932.871	525.413	9,0	44.288	7.750	36.538	7.308	5,0
2019-2020	5.014.305	512.902	7,3	36.811	5.274	31.536	6.307	5,0
2020-2021	5.049.356	508.976	8,5	42.811	6.123	36.689	6.778	5,4
2021-2022	5.050.132	503.266	6,9	34.635	6.308	28.327	5.277	5,4
2022-2023	5.085.598	477.714	15,6	79.512	12.772	66.741	12.461	5,4
2023-2024	5.140.722	442.116	10,8	55.520	14.837	40.683	7.265	5,6
2024-2025	5.161.374	463.251	33,1	170.800	10.444	160.356	28.428	5,6

Tablo 1: Çanakkale ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 1: Çanakkale ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Çanakkale ili genelinde meyve veren **5.161.374** adet, meyve vermeyen **463.251** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **33,1** kg zeytin hesabıyla toplam **170.800** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **10.444** ton'un sofralığa, **160.356** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5,6** randıman ile **28.428** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür. 2023/2024 üretim sezonuna göre toplam zeytinyağı miktarına göre **%291,3** artış olacağı, 2022/2023 üretim sezonuna göre toplam zeytinyağı miktarına göre **%78** artış olacağı tahmin edilmektedir.

b-) BURSA

Giriş: 2024 yılında Bursa ili zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen komisyonumuz, Bursa ilimizin zeytin üretim bölgelerinde 20 Ağustos-12 Eylül 2024 tarihleri arasında yaptığı çalışma ile tamamlamıştır.

Bursa ilinde Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve İzmir Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü koordinasyonunda Mudanya, Gemlik, Orhangazi, İznik, Osmangazi, Nilüfer, Karacabey, Kestel, Gürsu ve Yenişehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerince ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan mahallelerde zeytinlik alanlarda gözlemler ve tespitler yapılmış; Marmarabirlik, İlçe Ziraat Odaları, Ticaret Borsaları, Ticaret ve Sanayi Odası, zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler yapılarak 2024 yılı zeytin ve zeytinyağı ilçe rekoltesine ilişkin raporlar hazırlanmıştır.

Zeytin Varlığı: Bursa ilimizde 2017 yıllarında tamamlanan “Bursa İlindeki Zeytinlik Alanların Coğrafi Bilgi Sistemi ile Tespiti ve Ağaç Sayılarının Belirlenmesi” çalışması ve bu çalışmanın sonuçlarının TÜİK resmi verilerine de işlenmiş olması; ilimiz, ilçelerimiz ve mahallelerimizdeki zeytin ağacı sayılarının daha doğru olarak belirlenmesini sağladığından, bu verilerden 2024 yılı Bursa ili zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit çalışmasında da yararlanılmıştır. Yapılan çalışmanın yararlarının görülmesi, değerlendirmeye alınacak birçok veriyi içermesi ve bunların yararları sektör paydaşları tarafından benimsenmiş olup bu çalışmanın üzerinden 7 yıllık süre geçtiğinden güncelleme ihtiyacı olduğu, elde edilen sonuçların ilgili birimler ve sektör

ile paylaşılması gerekliliği belirtilmiştir. Bursa ilimizde **440.134** dekar alanda, **126.080** adet meyve vermeyen, **11.833.513** adet meyve veren zeytin ağacı bulunmaktadır. Zeytin ağaçlarının tamamına yakını Gemlik çeşididir. Çok az miktarda bahçeler içinde dağınık olarak elebi eşidi zeytin ağacı bulunmaktadır. İlimizde yeni tesis edilen zeytin bahçesi sayısı yok denecek kadar azdır. Zeytinlikler yapılaşma ve imar baskısı altında bulunmakta, ürün fiyatının dşuk olduğu dönemlerde skm tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır.

İklim: 2024 yılı kış ve ilkbahar aylarında zeytinde verimi sınırlayacak lde soğuk ve don olayı yaşanmamıştır. Yağış açısından 2023 yılı sonbahar ayları ve 2024 yılı Ocak ayı yağışlı geçmiştir. İlbahar aylarında zeytin rekoltesini olumsuz etkileyecek bir iklim durumu yaşanmamıştır. İlimizde ılıman geçen kış ve ilkbahar neticesinde zeytin bahçelerinde ieklenme 1-25 Mayıs arasında gerçekleşmiştir. Zeytin ieklenme döneminde yer yer yağış olsa da tozlaşma ve döllenme üzerinde olumsuz etki görülmemiştir. İlimizde 2023 yılında gerçekleşen dşuk verim sonucunda zeytin bitkisinin yapısal periyodisite göstermesi nedeniyle 2024 yılında çiçeklenme ve meyve tutumunun çok yüksek olduğu grlmştir. Meyve tutumu sonrası Haziran ayından itibaren aniden yükselen sıcaklıklar ve kurak bir yaz yaşanması nedeniyle özellikle sulanmayan bölgelerde meyvelerin kk kaldığı, etlenmediği ve buruştuğu gözlenmektedir. Eylül ayında az da olsa yağışların (5-20 mm) başlaması meyvelerin şişmesine imkan sağlamıştır. Ancak uzun süren yüksek sıcaklık ve kurak dönem zaten sık olan meyvelerin kk kalmasına neden olduğundan, bu dönemden sonra gerçekleşecek yağışların meyve büyümesine katkısının sınırlı olacağı düşünülmektedir. Sulama imkanlarının kısıtlı olduğu Mudanya ve Gemlik ilçelerimizde yüksek sıcaklık ve kuraklık etkisinin daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Sulama imkanlarının daha fazla olduğu İznik ve Orhangazi ilelerimizdeki (bu ilçelerimizde sulanan bahçe oranı % 60 civarındadır) zeytinliklerde ise zeytin daneleri daha iri ve verim daha yüksektir. Bu açıdan zeytinliklerde sulama imkanlarının yaygınlaştırılması verimi ve sofralık zeytin kalitesini olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir.

Verim: 2023/2024 üretim yılında gerçekleşen nispeten düşük rekoltenin ardından uygun iklim şartlarının da etkisiyle Bursa il genelinde verimde önemli ölçüde artış yaşandığı görülmektedir. Ağaç başına verim değerleri ilçelere göre hatta bahçeden bahçeye çok değişkenlik göstermekle birlikte sulanan bahçelerin yoğun olduğu İznik ve Orhangazi ilçelerimizde daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Sonbahar iklim şartlarının uygun gitmesi durumunda rekor sayılabilecek verim ve rekoltenin elde edileceği tahmin edilmektedir.

Zeytin bahçelerinde sık meyve tutumuna bağlı olarak zeytin danelerinin yoğunluğunun düşük ve orta barem olduğu görülmüştür. İznik ve Orhangazi ilçeleri ile Nilüfer, Osmangazi ve Gemlik ilçelerinin sulama yapılan bölgelerinde meyve iriliğinin daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

İlimizdeki zeytin ağaçlarının tamamı TÜİK istatistik sisteminde sofralık zeytin olarak kayıtlıdır. Ancak sezondan sezona değişen oranlarda üretilen zeytinlerden kalibresi küçük olanlar veya başka nedenlerle sofralık olarak değerlendirilmeyenler yağlık olarak işlenmektedir. 2024-2025 üretim döneminde özellikle Mudanya, Nilüfer ve Gemlik gibi sulamanın daha az olduğu ilçelerde %45-50, sulama imkânlarının daha fazla olduğu İznik ve Orhangazi ilçelerimizde üretim miktarının yaklaşık olarak %30-35'inin yağlığa ayrılacağı tahmin edilmektedir. Hasada kadar kuraklığın devam etmesi, rekolteyi olumsuz yönde etkileyeceği gibi yağlığa ayrılacak zeytin miktarını da arttıracaktır. Yağlığa ayrılan zeytinlerden ortalama 1/4,4 randıman oranında zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmektedir.

Bursa İlinde üretilen sofralık zeytinin %30-40 kadarı Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (Marmarabirlik) bağlı kooperatifler tarafından alınmaktadır. Geriye kalan sofralık zeytin köy kooperatifleri, üreticiler ve özel zeytin salamura tesisleri tarafından değerlendirilmektedir. Yağlığa ayrılan zeytinler ilimizde kurulu bulunan yağhanelerde işlenerek zeytinyağı haline getirilmektedir.

Hastalık ve Zararlı Durumu: Zeytindeki rekolteye etki eden hastalık ve zararlılar incelendiğinde; yıl içerisinde halkalı leke hastalığının, tahmin ve erken uyarı sistemi

kullanılarak doğru ilaçlama zamanının tespiti ve üreticilerin düzenli ilaçlama yapması ile önceki yıllara oranla daha az gözleendiği görülmüştür. Düzenli ve zamanında mücadele yapılmayan bahçelerde ılık geçen kış mevsimin etkisi ile halkalı leke enfeksiyonları gözlenmiştir. Zeytin sineği 2024 yılında popülasyonu bazı bölgelerimizde yüksek seviyede seyretmiştir. Bursa genelinde İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü zeytin sağlığı ekiplerince zeytin sineği takipleri yapılarak sinek popülasyonunda artışların gözlenmesi ve %1 vuruğu tespit edildiğinde lokal olarak ilçe ve ilçedeki yoğun alanlardan başlamak üzere bölgelere göre değişen sayıda 1-3 kez ilaçlama ilanları verilmiş olup genelde ilaçlama ilanına uyulduğu görülmüş ve sinek zarar düzeyi ekonomik zarar seviyesinin altında tutulmuştur. Zeytin güvesinin, çiçek ve meyve dönemindeki ilaçlamaların zamanında yapılması ve iklimin uygun gitmesi ile bu zararlının zararın ekonomik zarar seviyesi altında kaldığı gözlenmiştir. Zeytin pamuklu bitisi mücadelesinde ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin kısıtlı olması ve zararlının zarar döneminin uzun bir periyoda yayılması nedeniyle zorluklar yaşandığı, mücadele başarısının düşük olduğu görülmektedir.

Stok Durumu: Zeytin ve Zeytinyağı stok durumunun izlendiği resmi bir veri tabanı olmamakla birlikte ilimizde faaliyet gösteren kooperatif, özel sektör firmaları ve üretici depolarında 30.000 ton civarında siyah sofralık zeytin stoğu bulunduğu tahmin edilmektedir. İlimizde geçtiğimiz yıl rekoltenin düşük, meyve iriliğinin yüksek olmasından dolayı yağlık olarak değerlendirilen zeytin oranının düşük kalması nedeniyle kayda değer miktarda zeytinyağı stokunun bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Yağhaneler: İlimizde 83 adet zeytinyağı sıkım tesisi bulunmakta olup zeytin hasat döneminde faaliyet göstermektedirler.

Hasat ve Mekanizasyon: Zeytin hasat işçiliği ağırlıklı olarak aile bireylerinden ve il içi ve dışından gelen işçiler tarafından yapılmaktadır. Bu yıl hasat için işçi yevmiyesinin 1.000-1.400 TL arasında olacağı tahmin edilmektedir. Bursa ilinde hasat işleminde makineleşme oranı iyi düzeyde olup son yıllarda hızlı bir şekilde artmaktadır. Kasa ve örtü malzemesi üreticilerimizce yoğun olarak kullanılmaktadır. Rekoltenin yüksek olması işçilik açısından darboğaz olarak görünse de zeytin

tutumunun yoğun olması kararmayı geciktireceğinden hasadın uzun bir süreye yayılarak tamamlanacağı beklenmektedir.

Maliyet: 2024/2025 üretim sezonu için maliyet çalışmaları henüz tamamlanmamış olup, sofralık zeytinde 20-25 TL/kg, zeytinyağında 150 TL/kg civarında maliyet olacağı tahmin edilmektedir.

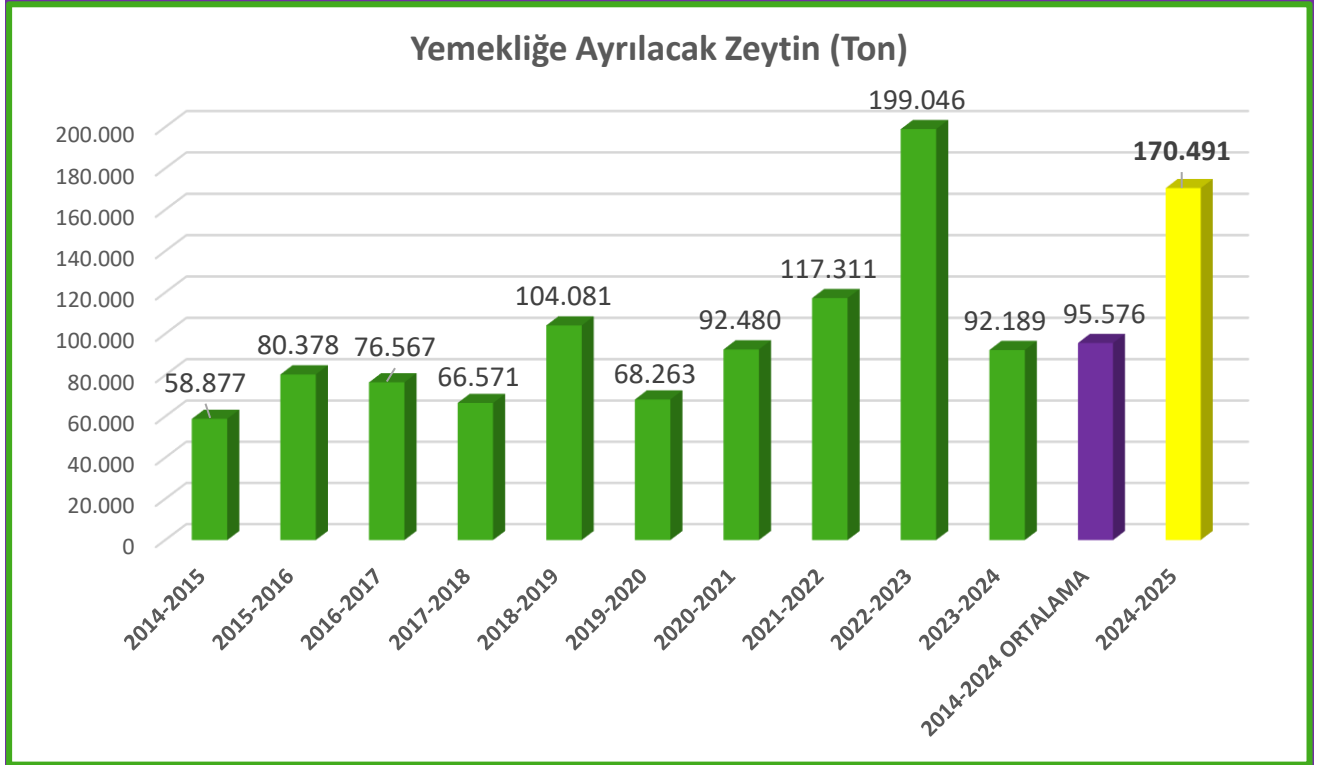
Coğrafi İşaret Durumu: İlimizde mevcut zeytin ağaçlarının tamamına yakını sofralık kalitesi yüksek olan Gemlik çeşididir. Gemlik Zeytini etli dane yapısı, inci kabuğu, çekirdekten kolay ayrılması, kendine has tadı ve aroması, yöreye özgü tatlandırma usulü ile ün yapmıştır. Gemlik Zeytininin 03.10.2005 tarihinde Gemlik Ticaret Borsası tarafından Coğrafi İşaret Tescili yaptırılmıştır. Gemlik Zeytini aynı zamanda 16.06.2023 tarihinde AB Korumalı Coğrafi İşaret statüsü almıştır.

Afet Durumu: İlimizde 2024 yılı içerisinde iklim olayları nedeniyle zeytin alanlarında herhangi bir zarar meydana gelmemiştir. Ancak İznik Tacir Mahallemizde 27.08.2024 tarihinde meydana gelen orman yangında yaklaşık olarak 1500 adet zeytin ağacı kısmi olarak zarar görmüştür.

Sonuç olarak; Bursa İli 2024/2025 üretim sezonunda zeytin ağaç sayısı, ağaç başına minimum ve maksimum verimler ile ağırlıklı ortalama verim ile üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ve elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir detaylı veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

BURSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	9.580.596	775.939	6	61.279	58.877	2.402	480	5,0
2015-2016	9.534.284	733.927	9,4	89.309	80.378	8.931	1.786	5,0
2016-2017	9.495.221	729.085	9	100.244	76.567	23.677	2.228	6,7
2017-2018	11.146.095	687.312	7,8	86.827	66.571	20.256	3.341	6,1
2018-2019	11.437.422	418.660	13,0	148.686	104.081	44.606	8.921	5,0
2019-2020	11.389.281	229.185	7,5	85.053	68.263	16.790	3.358	5,0
2020-2021	11.835.963	220.232	10,3	121.461	92.480	28.981	5.796	5,0
2021-2022	11.792.955	189.360	12,4	146.521	117.311	29.209	5.830	5,0
2022-2023	11.844.598	178.642	21,2	250.598	199.046	51.552	10.300	5,0
2023-2024	11.821.918	157.962	10,16	120.129	92.189	27.941	4.902	5,7
2024-2025	11.833.513	126.080	23,7	280.720	170.491	110.229	25.127	4,4

Tablo 2: Bursa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 2: Bursa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Bursa ili genelinde meyve veren **11.833.513** adet, meyve vermeyen **126.080** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **25** kg zeytin hesabıyla toplam **296.040** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **170.491** ton'un sofralığa, **110.229** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4,4** randıman ile **25.127** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür. 2023-2024 üretim sezonu toplam sofralık zeytin miktarına göre **%84,9** artış olacağı, 2022-2023 üretim sezonu toplam sofralık zeytin miktarına göre **%1,2** artış olacağı tahmin edilmiştir.

c-) KOCAELİ

İlimizde zeytin alanlarında rekolte tespit çalışmaları Ziraat Fakültesi, Ziraat Odası, Ticaret Odası, İl ve İlçe Tarım Müdürlükleri tarafından yürütülmüştür. Arazide yapılan incelemede kuraklık ve zeytin sineği zararlısından dolayı meyvelerin **%10-12** civarında etkilendiği ve geçmiş yıllara göre verimin yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

d-) SAKARYA

İlimiz Geyve ve Pamukova İlçelerinde yapılan zeytin ve zeytinyağı rekolte çalışmaları sonucu zeytin ağaçlarında görülen periyodisitenin bu yıl var yılı olması ve ilçemizde zeytin hastalık ve zararlılarına karşı zamanında yapılan ilaçlamalar sebebiyle ülkemiz genelinde görülen aşırı sıcaklara rağmen önceki yıla oranla verimlerde artış gözlemlenmiştir.

2-) 2024-2025 ÜRETİM SEZONU ORTA EGE- MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

a-) MANİSA

İl Müdürlüğümüzün 27.08.2024 tarih ve E.92061122-105.06-15115226 sayılı yazısı ile İlçe Komisyonları kurulmuştur. Komisyonlar 09.09.2024 tarihinden itibaren saha çalışmalarına başlamıştır. Komisyonda ve saha çalışmalarında; İl ve İlçe Müdürlükleri, Zeytincilik Araştırma Enstitüsü, Üniversite, Ege İhracatçı Birlikleri,

Ziraat Odaları, Ticaret Borsaları, Tariş, Tarım Kredi Kooperatiflerinden toplam 99 kişi yer almışlardır.

1. İl Genelinde Ve İlçelerdeki Zeytinliklerin Genel Durumu

İlimizde, İklimsel parametrelerdeki değişimlerin etkisiyle birlikte kış ayları yağışlı ve ılık geçmiş olup; halkalı leke hastalığı ve pamuklu bit, zeytin güvesi gibi zararlı ve hastalık etmenler için uygun koşullar oluşmuş ve bu durum özellikle halkalı leke hastalığının artmasına sebep olmuştur. Yapılan arazi kontrollerinde zeytin verimini etkileyen halkalı leke hastalığının özellikle su tutan taban arazilerde daha çok görüldüğü ve hastalık şiddeti ağaç tacının alt kısımlarında, üst kısımlarına göre daha şiddetli olmakla birlikte ağaçların kuzey yönündeki yapraklar güney yönündekilerden daha fazla zarar görmüştür. 2024 sezonunda iklim şartları hastalıkların oluşumuna uygun ortam oluşturmuştur.

2023 yılı zeytin veriminin düşük olması, hastalık ve zararlıların yoğun olduğu dönemlerde üreticilerimiz ilaçlama ve gübreleme maliyetinin yüksek olması ve ürünün az olması nedeniyle bazı bahçelerde ilaçlama ve bitki besleme yeterince yapılamamıştır. Bu durum ağacın mukavemetini düşürmüş olup hastalık ve zararlılara karşı savunmasız kalmasına yol açmıştır. Bu nedenle yeterli bitki besleme yapılmayan yerlerde ve sık dikim yapılmış hava sirkülasyonu iyi olmayan nemli topraklarda hastalığın şiddetinin daha yoğun olduğu, tekniğine uygun olarak (budama, gübreleme, sulama vb.) bakımı yapılan bahçelerde ise hastalık seyrinin düşük olduğu görülmüştür. İlimizde en çok bulunan zeytin çeşidi Gemlik olup Edremit, Memecik, Tekir, Uslu, Domat, Arbequina çeşitleri de yetiştirilmektedir. Zeytin çeşitleri hastalığa duyarlılığı açısından farklılık göstermektedir. Bu nedenle ilçelerimizden alınan tahmini verilere göre Domat ve Edremit çeşitlerinde halkalı leke hastalığından kaynaklı yaprak dökümünün daha fazla olduğu Gemlik çeşidinin ise hastalığa karşı daha toleranslı olduğu gözlemlenmiştir. İlimizde Tahmin ve Erken Uyarı cihazları 17 ilçemizde mevcut olup 50 adet istasyon bulunmaktadır. Tahmin ve Erken Uyarı istasyonları ile bölgedeki hava sıcaklığı, ortam nemi, yağış miktarı, toprak sıcaklığı ve yaprak ıslaklığı

gibi verilerin saatlik ortalamaları kaydedilerek hastalık ve zararlı etmenlerinin oluşumu ve gelişmesi için uygun iklim koşullarının sürekli takibi yapılmakta olup etmenle mücadelede en doğru zamanının tespit edilmesini sağlamaktadır. İl ve İlçe Müdürlüklerimizce tahmin ve erken uyarı istasyonundan alınan verilere ve fenolojik gözlemlere göre üreticilerimize SMS ve sosyal medya yolları ile ilaçlama ilanları vermiştir.

Demirci, Gördes, Selendi, Kula gibi meyilli arazilere tesis edilmiş zeytinliklerde hastalığının görülmediği ya da hafif seyrettiği, zeytin alanları ova kesimde olan diğer ilçelerimizde ise halkalı leke hastalığı yoğunluğu gözlemlenmiştir. İl genelinde halkalı leke hastalığından kaynaklı olarak tahmini % 5 civarında zeytinde verim kaybı yaşanmıştır. Zeytin pamuklu biti yoğun görülen bahçelerde ilaçlama ilanı verilmiş olup mücadele yapılan yerlerde zararı çok fazla rastlanılmamıştır. Zeytin güvesine çiçek nesli zararına rastlanılmamıştır. Zeytin güvesi meyve nesline karşı ilçe müdürlüklerimizin çoğu ilaçlama ilanı vermiştir. Zeytin dal kanseri belli bölgelerde olup 2 yıllık yapılacak kimyasal mücadele ile hastalık şiddetini yitirmektedir. Zeytin sineğine karşı tuzak takiplerimiz devam etmektedir. Akhisar, Salihli, Saruhanlı, Soma 2 ilaçlama ilanı vermiş olup Alaşehir, Sarıgöl, Şehzadeler ve Selendi İlçe Müdürlükleri 1 ilaçlama ilanı vermiştir. “Zeytin Sineği (*Bactrocera olea*) Biyoteknik Mücadelesinde Eco-Trap tuzak ve %3'lük DAP şişe asımının Yaygınlaştırılması Projesi” Soma İlçesi Karacakaş Mahallesi'nde 167,9 da alanda 21 üreticiye proje uygulanmıştır, aynı zamanda proje kapsamında Yunusemre ilçemizde Maldan, Türkmen ve Osmançalı mahallelerinde 201 üreticiye 1460 Da'lık alanda %3 lük DAP'lı şişe asımı gerçekleştirilmiştir. Daha önce %3'lük DAP şişe asımı ile Kırkağaç, Akhisar, Ahmetli İlçelerinde uygulanmış olup ileriki yıllarda projemiz Manisa'nın tüm ilçelerinde uygulanması hedeflenmektedir. Haziran ayı içerisinde Soma Karacakaş mahallesinde ve Yunusemre ilçesi Maldan, Osmançalı, Türkmen mahallelerinde çiftçi eğitimleri yapılarak projenin uygulanışı hakkında üreticilere bilgiler verilmiş ve tarla günü düzenlenerek proje uygulamaya geçirilmiştir.

2. Sonuç

Rekolte tahminleri üretim planlaması ve verimlilik hedeflerinin belirlenmesi, hem çevresel hem de ekonomik sürdürülebilirliği sağlanması, ürün kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi için gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olmaktadır. Üreticiler rekolte tahminlerine göre üretim planlarına ve yapacakları tarımsal uygulamalara yön vermektedirler. Tarımsal destekleme ödemeleri bu planlamaların desteklenmesi için bir mali bir kaynak sağlamaktadır. İlimizde;

Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı 954.055 dekar zeytin alanı mevcut olup

Mazot-Gübre için 107 TL/da olmak üzere toplam 102.083.885 TL,

Zeytinyağı için 161.783 dekar alanda 3.901 kişiye 7.948.279,75 TL,

Dane Zeytin için 159.122 dekar alanda 3.721 kişiye 8.197.640,81 TL destek verilmiş olup

Bu kapsamda 2023 yılında toplam 118.229.805,56 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

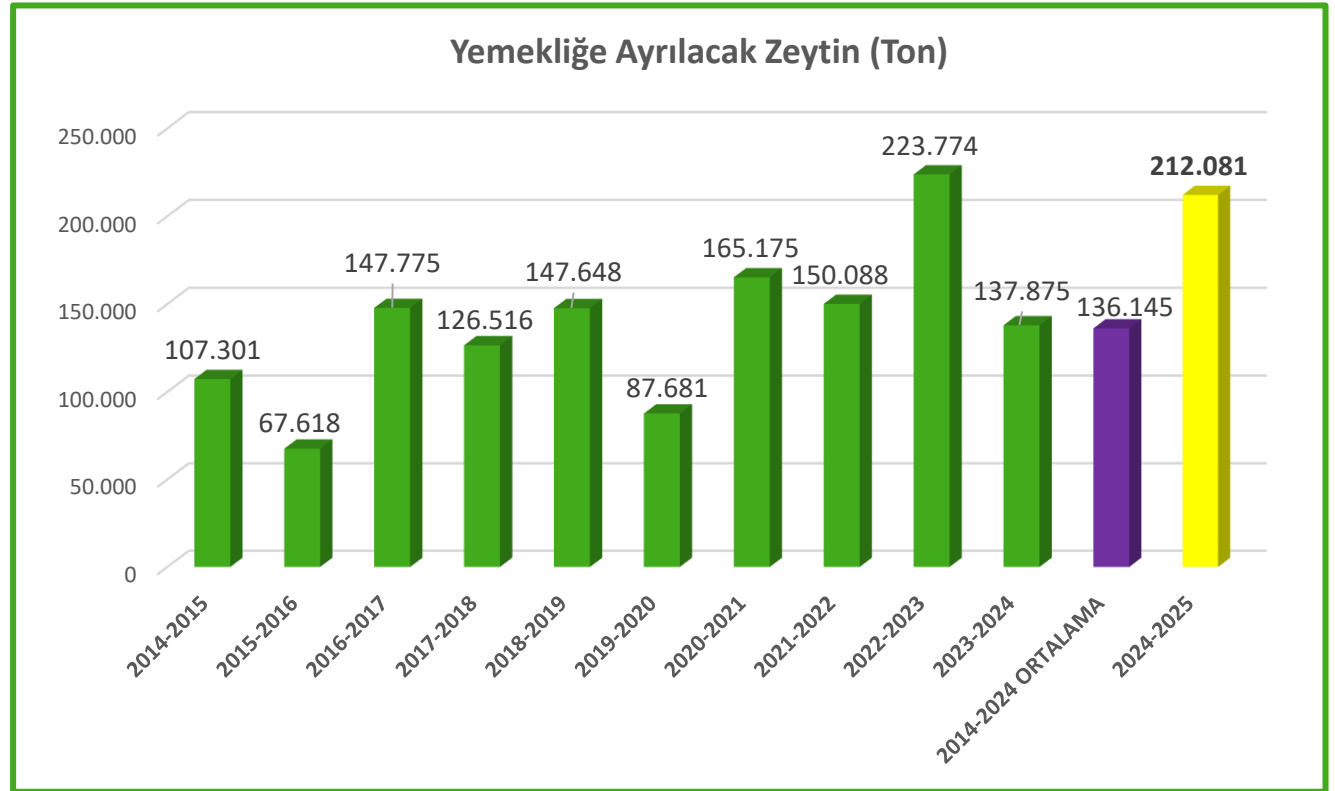
2024/2025 üretim sezonunda zeytinliklerde çiçeklenme ve meyve tutumu çok iyi olması sebebiyle zeytinde verimin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ancak İlkbahar sonu ve yaz mevsiminin kurak geçmesi nedeniyle sulama yapılmayan yerlerde zeytinliklerde buruşmalar tespit edilmiştir. Yapılan incelemelerde zeytin ağaçlarında dane tutumunun fazla olmasından kaynaklı olarak tanelerin küçük kaldığı ve kalibrenin düşük olması nedeniyle yağlığa ayrılacak zeytin oranının geçen yıla göre artmasına sebep olmuştur ve bu durum İlimizde sofralık zeytin oranının az, yağlık zeytin oranının fazla olması ile sonuçlanmıştır.

2024/2025 üretim sezonu rekolte çalışmaları İl ve İlçe Komisyonları tarafından **1.211.693** dekar alanda, **24.982.120** adet meyve veren ağaçları kapsayacak nitelikte lokasyonlar belirlenerek gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede **411.412** ton yağlık zeytin üretimi olabileceği ortalama **1/6,4** randıman ile **64.292** ton zeytinyağı elde edileceği, **212.283** ton sofralık zeytin üretimi olabileceği öngörülmüştür. 2023/2024 üretim

sezonu göre toplam sofralık zeytin miktarında **%53,8** artış, 2022-2023 üretim sezonu toplam sofralık zeytin miktarına göre **%5,2** azalış olacağı tahmin edilmiştir.

MANİSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	17.363.626	3.803.210	10	181.882	107.301	74.581	14.571	5,1
2015-2016	18.395.421	3.399.339	5,5	101.887	67.618	34.269	7.118	4,8
2016-2017	18.820.588	3.448.535	15	289.837	147.775	142.062	15.596	7,5
2017-2018	19.546.500	3.124.404	13,0	254.878	126.516	128.362	20.869	6,2
2018-2019	18.674.379	3.152.198	16,6	310.067	147.648	162.419	28.525	5,7
2019-2020	19.140.329	3.325.436	7,08	135.458	87.681	47.776	7.963	6,0
2020-2021	21.194.661	3.989.444	15,8	335.121	165.175	169.946	29.815	5,7
2021-2022	21.783.434	4.212.646	12,4	269.309	150.088	119.221	21.289	5,6
2022-2023	22.876.682	4.669.682	27,0	617.038	223.774	393.263	78.647	5,0
2023-2024	24.298.123	6.209.955	10,8	262.439	137.875	124.564	22.648	5,5
2024-2025	24.982.120	6.668.066	25,0	623.493	212.081	411.412	64.292	6,4

Tablo 3: Manisa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 3: Manisa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

b) İZMİR:

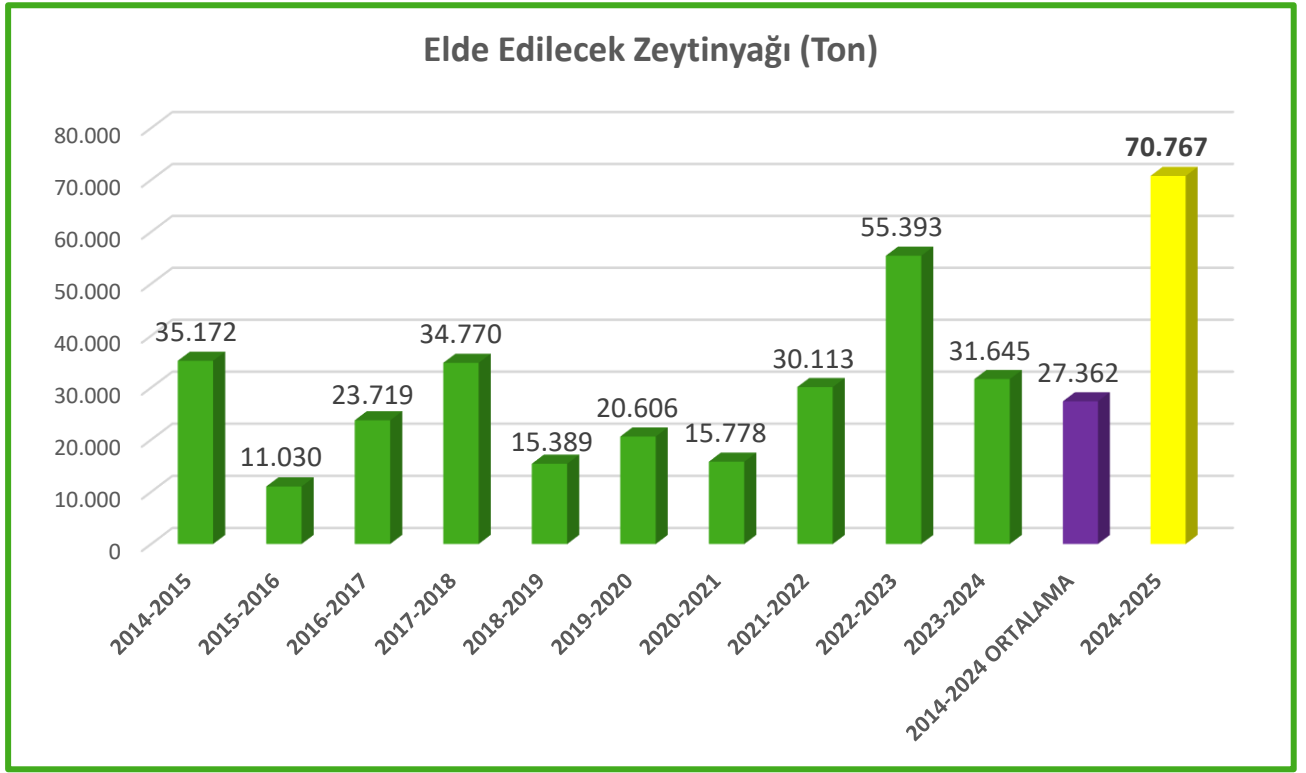
İzmir ilinde yaklaşık 18,2 milyon meyve veren ve 2,6 milyon meyve vermeyen olmak üzere toplam 22,6 milyon adet zeytin ağacı varlığı ile Ülkemizde 3. Sırada yer almaktadır. İlimiz 2023 yılı verilerine göre 185.957 ton yağlık zeytin üretimi ile Ülkemizde 1. Sıradadır. Ayrıca 33.665 ton sofralık zeytin üretimiyle Ülkemizde 6. Sırada yer almaktadır. İlimizde zeytin ürünü daha çok yağlık olarak değerlendirilmektedir. Zeytin ağaçları genellikle deliceler üzerine aşılı olduğu için kapama zeytinlik olarak değil, daha çok eğimli arazilerde dağınık olarak yer alması ve bakım zorlukları nedeniyle yeterli bakım yapılmamaktadır. Ayrıca son yıllarda zeytin ve zeytinyağı fiyatında artış olması nedeniyle üreticinin zeytine bakış açısı olumlu yönde değişmeye başlamıştır.

Aliğa-Bayraklı-Bergama-Dikili-Karaburun-Karşıyaka-Selçuk-Tire-Torbalı-Urla ilçelerimizde ağaç sayıları İBS 2. Tahminde ağaç sayılarını güncelledikleri için tabloya güncel rakamlar girilmiştir. İlçede zeytin alanlarının önemli bir kısmı yerli bir çeşit olan Çekişte'dir. Sonrasında Memecik, Gemlik(Trilye), Domat, Edremit ve Ayvalık çeşitleri gelmektedir. İzmir ilinde zeytin 2. ve 3. Sıradaki gelir kanağı olarak değerlendirilmektedir; sofralık tüketim az olmakla birlikte genelde yağlık çeşitler daha çoktur ve sofralık çeşitleride yağlık olarak tüketilmektedir. İlimizde zeytin alanlarının çoğunluğu dağlık alanlarda ve dağınık bir şekilde bulunmaktadır. 2024/2025 üretim sezonunda meyve tutumu fazla ama buruşuk ve küçük; sulama yapılmayan yerlerde çekirdek oranı et oranına göre daha fazla olup kuraklıktan rekolte ve randıman olumsuz etkilenmiştir. Sulanan alanlarda, yol kenarlarında ve yerleşim yerlerine yakın yerlerde zeytin ağacı, suyu bulduğu için rekoltenin daha iyi olduğu gözlemlenmiştir. Üretici, Eylül 15'ten sonra yağın yağmurun rekolteyi fazla etkilemediğini fakat randımanı biraz yükseltebileceğini beyan etmiştir. Bu yıl hastalık ve zararlılardan fazla etkilenmemiştir. Hasat; sofralık zeytinde Eylül 15'ten itibaren başlarken, yağlık çeşitlerde Ekim ayında başlayacaktır. İşçi bulunamaması ve toplama masraflarının yüksek olmasından dolayı %10 ile %15 oranında ürünün toplanamayacağı tahmin edilmektedir.

İzmir ili genelinde meyve veren **18.177.185** adet, meyve vermeyen **2.654.420** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **27** kg zeytin hesabıyla toplam **485.275** ton zeytin elde edileceği, bunun **45.179** ton' un yemekliğe, **440.096** ton' un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/6,2** randıman ile **70.767** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür. 2023/2024 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre **%124** artış, 2022/2023 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre **%27,8** artış olacağı tahmin edilmiştir.

İZMİR REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	16.237.177	2.983.775	12	194.527	24.394	170.133	35.172	4,8
2015-2016	16.104.715	2.798.409	3,3	53.441	6.406	47.035	11.030	4,3
2016-2017	16.124.102	3.271.556	8	179.014	17.664	161.350	23.719	6,6
2017-2018	16.661.123	2.923.030	11,0	183.028	23.169	178.026	34.770	5,1
2018-2019	16.248.942	3.053.569	6,3	102.756	20.340	82.415	15.389	5,4
2019-2020	16.743.314	3.963.059	7,0	117.682	14.654	103.028	20.606	5,0
2020-2021	17.364.343	3.866.973	5,5	94.875	15.827	79.048	15.778	5,0
2021-2022	16.823.256	3.792.130	10,0	168.931	18.366	150.564	30.113	5,0
2022-2023	17.654.433	3.788.484	19,1	337.298	49.697	287.601	55.393	5,2
2023-2024	18.260.465	4.869.841	11,22	204.828	27.614	177.214	31.645	5,6
2024-2025	18.177.185	2.654.420	26,7	485.275	45.179	440.096	70.767	6,2

Tablo 4: İzmir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 4: İzmir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

3-) 2024-2025 ÜRETİM SEZONU GÜNEY EGE- AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

a-) AYDIN

29.08.2024 Tarihinde düzenlenen Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü ve Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi yetkililerinin katıldığı zoom toplantısında Zeytin-Zeytinyağı Rekolte Tespit çalışmaları konusunda verilen bilgiler doğrultusunda;

İlçelerde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla “İlçe Zeytin ve Zeytinyağı Tespit Komisyon”u oluşturuldu. İBS 2. Tahminlerinde yer alan meyve veren ağaç sayıları ve dekar baz alınarak ilçe genelinde zeytin üretimini yansıtabilecek farklı lokasyonlarda seçilen örnek bahçelerde tespit çalışmaları tamamlandı. İlçe

müdürlüklerinin göndermiş olduğu “İlçe 2024 yılı Zeytin ve Zeytinyağı Rekolte Değerlendirme Raporu” il müdürlüğümüzce tek tablo haline getirildi.

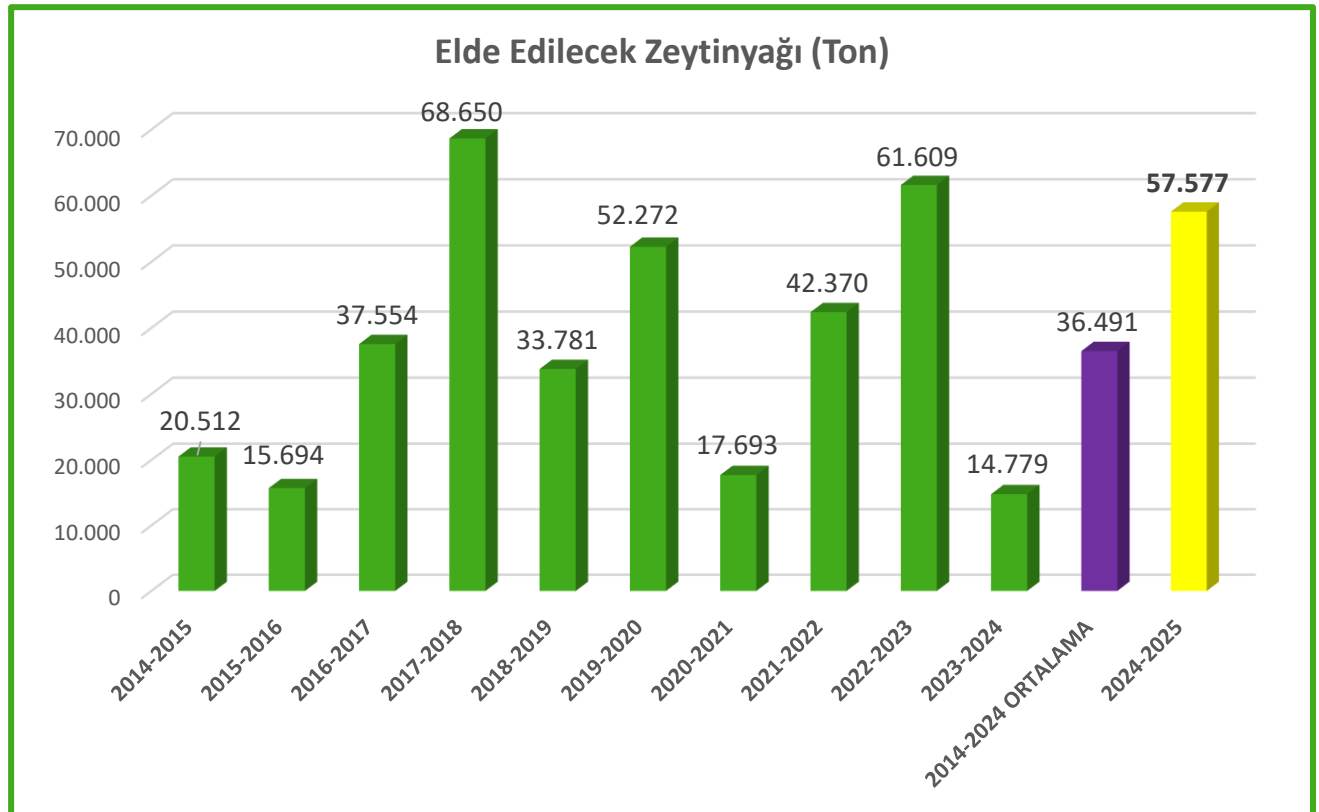
İl Zeytin ve Zeytinyağı Tespit Komisyonu tarafından İlçelerimizden gönderilen Zeytin- Zeytinyağı Rekolte tespit raporları incelenmiş;

- İl genelinde zeytin ağacı gelişimi için optimum iklim koşullarının oluştuğu,
- Hastalık ve zararlı açısından ciddi anlamda bir zarar görülmediği,
- Temmuz ve Ağustos aylarında seyreden yüksek sıcaklıklar sebebiyle zeytin meyvelerinde buruşmalar gözlemlendiği,
- Günümüzden hasata kadar geçecek olan süreçte yağışların zamanında ve yeterli miktarda olması durumunda zeytinlerde dolgunluğun artacağı, randımanın yükseleceği öngörülmüştür.
- Geçen yılın üretim sezonuna göre verimin daha yüksek gerçekleşeceği tahmin edilmiştir.

Bu gelişmeler altında 24.09.2024 tarihinde toplanan İl Zeytin ve Zeytinyağı Tespit Komisyonu tarafından, ilimizde toplam **22.772.969** adet meyve veren; **2.610.734** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcut olduğu, ağaç başına ortalama **21** kg. zeytin verimi ile **478.484** ton zeytin tanesi alınacağı, bu miktarın **98.476** tonunun sofralığa, **380.008** tonunun yağlığa ayrılacağı, yağlık zeytinden ortalama **1/6,6** randıman ile **57.577** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir. 2023-2024 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre **%289,6** artış olacağı, 2022-2023 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre **%6,5** azalış olacağı tahmin edilmiştir.

AYDIN REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	22.076.091	2.251.196	7	152.651	48.053	104.598	20.512	5,1
2015-2016	21.941.499	2.408.727	5,3	117.173	39.568	77.605	15.694	4,9
2016-2017	22.201.194	2.324.978	11	283.151	58.239	224.912	37.554	6,0
2017-2018	22.811.443	2.292.496	19,3	440.796	77.676	363.120	68.650	5,3
2018-2019	22.387.754	2.514.812	9,0	200.889	31.985	168.904	33.781	5,0
2019-2020	22.193.288	2.430.472	17,4	334.030	77.049	256.981	52.272	4,9
2020-2021	22.092.794	2.468.514	5,5	120.704	31.622	89.082	16.197	5,5
2021-2022	21.559.929	2.228.534	13,3	287.749	43.693	244.056	42.370	5,8
2022-2023	22.662.164	2.421.767	19,0	429.860	77.906	351.954	61.609	5,7
2023-2024	22.589.319	2.622.262	4,8	109.210	26.449	82.761	14.779	5,6
2024-2025	22.772.969	2.610.734	21,0	478.484	98.476	380.008	57.577	6,6

Tablo 5: Aydın ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 5: Aydın ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

b-) MUĞLA

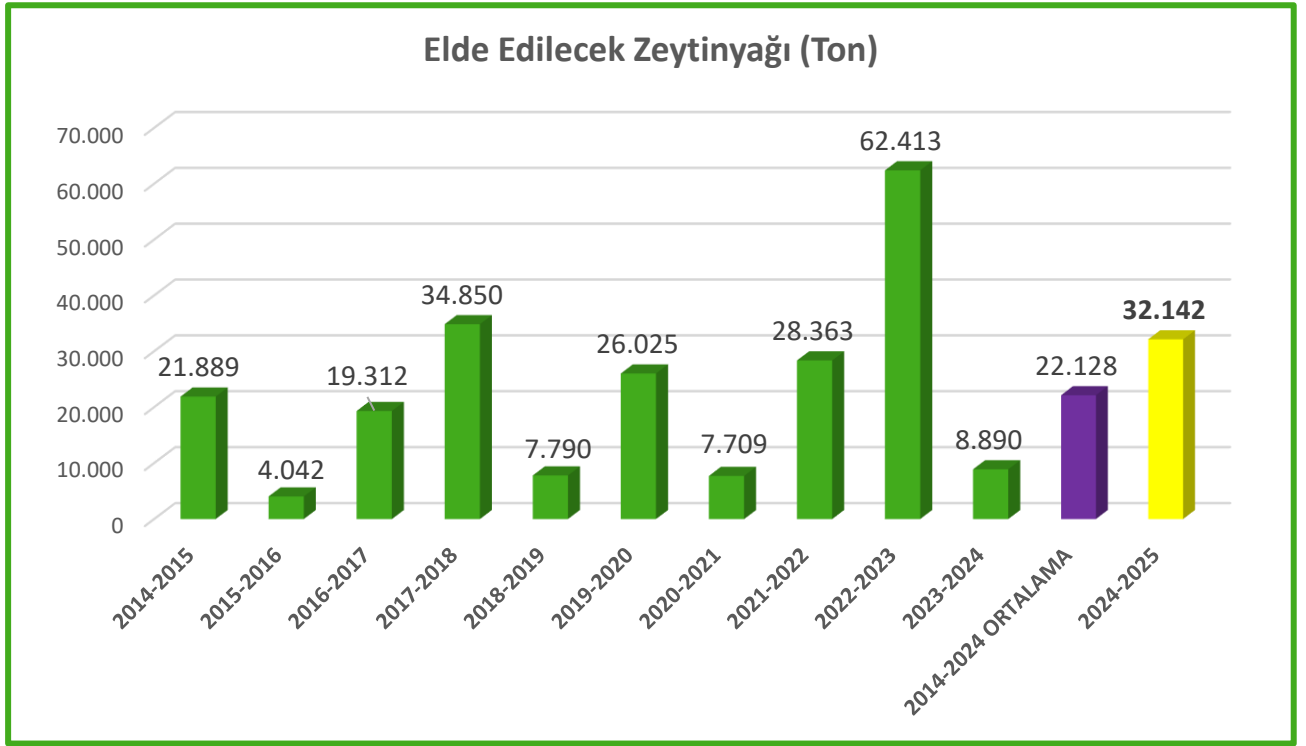
Muğla İlimizin Sofralık zeytin varlığı 1.366.307 ağaçtır. Sofralık zeytin, sanayi gelişmediği için ürünler tüccarlar tarafından alınarak zeytin sanayisinin geliştiği bölgelere götürülmektedir. Son 2-3 yıldır olumsuz iklim etkileri nedeniyle verim miktarları düşüktür.

Muğla İlimizin Yağlık zeytin varlığı 18.367.959 ağaçtır. İlimizde yağlık zeytin sanayisi gelişmiş olup üretilen zeytinlerin büyük kısmı yağlık olarak değerlendirilmektedir. Özellikle Milas Memecik Zeytinyağımızın Avrupa Birliğinden Coğrafi işaret almasıyla şişeleme ve markalaşma çalışmaları hız kazanmıştır.

Muğla il ve ilçeleri için toplam **14.844.039** adet meyve veren, **4.890.227** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcuttur. Ağaç başına ortalama **11,7** kg. zeytin verimi ile **174.376** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **11.744** tonunun sofralığa, **162.632** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,1** randıman ile **32.142** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir. 2023/2024 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre % **261,6** artış olacağı, 2022/2023 üretim sezonu toplam zeytinyağı miktarına göre % **48,5** azalış olacağı tahmin edilmiştir.

MUĞLA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	15.676.800	1.252.336	7	113.306	8.359	104.946	21.889	4,8
2015-2016	15.578.039	1.364.836	1,4	22.110	2.326	19.784	4.042	4,9
2016-2017	16.283.743	1.301.742	7	119.686	11.111	108.575	19.312	5,6
2017-2018	16.372.023	1.175.514	12,6	205.550	14.911	190.640	34.850	5,5
2018-2019	16.221.391	1.219.435	2,6	41.698	2.998	38.700	7.790	5,0
2019-2020	15.753.173	1.167.784	9,8	154.629	18.276	130.725	26.025	5,0
2020-2021	15.986.754	951.639	2,9	47.078	4.679	42.399	7.709	5,5
2021-2022	16.857.257	1.777.688	10,8	182.688	16.646	166.042	28.363	5,9
2022-2023	18.022.737	2.150.599	21,8	392.104	24.438	367.666	62.235	5,9
2023-2024	18.042.891	2.557.432	2,9	52.543	3.600	48.943	8.890	5,5
2024-2025	14.844.039	4.890.227	11,7	174.376	11.744	162.632	32.142	5,1

Tablo 6: Muğla ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 6: Muğla ilinin son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

c-) DENİZLİ

İlimizde zeytin yetiştiriciliğinin 14 ilçemizde 2-6 Eylül 2024 tarihleri arasında zeytin ve zeytinyağı ürün rekoltesi tespit çalışmaları kapsamında; ilçelerde görev yapan rekolte heyeti bölgeyi temsil edecek sayıda zeytinliklerde incelemeler yapmış, Zeytin Üreticileri, Zeytin Sıkım İşletmeleri, Ziraat Odaları, Ticaret Odası, Ticaret Borsası vb. kurum temsilcileri ve kişiler ile birebir görüşmeler gerçekleştirerek yürütülmüştür.

Buna göre, zeytin yetiştiriciliği yapılan 14 ilçemizde bölgenin çoğunluğunu örnek teşkil edebilecek zeytinliklerden, tesadüfi olarak seçilen zeytin ağaçlarında, ağaç başına toplam zeytin miktarı, bu miktar içinde sofralık zeytin ve yağlık zeytin miktarı ile danedeki yağ randımanı ve kalitesi konusunda ayrı ayrı tespitlerde bulunarak ağaç ve/veya zeytinlik bazında tüme varım yöntemi ile toplam ağaçların verim bulguları hesaplanmıştır.

Çalışma yapılan ilçelerdeki zeytin alanı, üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı komisyon üyelerinin arazi gözlemi, sektör ve İlçe Tarım ve

Orman M¼d¼rl¼kleri ile g¼r¼şmeler sonucunda tahmin edilmiştir. Bu tarihten sonra gerçekteşebilecek olan iklim değişikliklerine ve olası uygulamalara bağlı farklılıklar gözlemlenebilir. Böyle bir durum gerçekteşmesi halinde rekolte tahmin tablomuz revize edilecektir.

Heyet, zeytinliklerde yaptığı incelemeler neticesinde aşağıdaki bulgulara ulaşmıştır:

1- Son yıllarda küresel iklim değişikliklerinden dolayı oluşan sıcaklık artışı, yağış miktarlarında ve rejimlerindeki değişim, aşırı hava olaylarının artan sıklığı ve şiddetinden zeytin yetiştiriciliği olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle iklim değişikliğine bağlı olarak yıldan yıla artan sıcaklık ve kuraklık ile uygun ve etkin mücadele yöntemleri kullanılarak sofralık zeytin ve zeytinyağı verim ve kalitesine iklim değişikliğinin etkisini azaltmak için şimdiden eylem planları ve programları oluşturulmalıdır.

2- Zeytin rekolte tespit çalışması, komisyon üyelerinin gözlemlerine ve tecrübelerine dayanılarak tespit edilmiştir. Ancak katma değeri yüksek olan zeytin ürününde daha sağlıklı ve güvenilir veriler elde edilesi için rekolte tespit çalışmasında standart bir yöntem belirlenmelidir.

3- Sektörle ilgili rekolte tespit çalışmaları komisyon üyelerinin tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, sektördeki verilerin güncellenmesi gerekmektedir. Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır.

4- İstatistik Bilgi Sistemine veriler sofralık zeytin ve yağlık zeytin verileri olarak girilmektedir. Bu durumda ağaç başı verim ayrı ayrı değerlendirilmiş olmakta ve sofralık için ayrı verim, yağlık için ayrı verim ortaya çıkmaktadır. Bu durum çelişkiye sebep olmaktadır. Zeytin ağacını önceden sofralık ve yağlık olarak ayırmak mümkün değildir. Bu nedenle veriler sofralık ve yağlık olarak ayırmadan meyve veren ağaç sayısı üzerinden hesaplanarak İstatistiksel Bilgi Sistemine girilmelidir.

İlimizde ağırlıklı çeşidimiz “Gemlik” olup bunun yanısıra bazı bölgelerimizde Eşek zeytini, Yamalak Sarısı, Domat, Memecik, Manzanilla, Selçuk çeşitleri de bulunmaktadır. İlimizde zeytincilik büyük orada kuru şartlarda yapılmaktadır.

İl genelinde geçen yıla göre meyve tutumu iyi ve verimde artış söz konusudur. Ancak düşük rakımlı bölgelerde çiçeklenme erken başlamış ve bu dönemde meydana gelen ani hava sıcaklıklarından meyve tutumu olumsuz etkilenmiştir. Sulanan arazilerde kalitenin iyi olduğu ama sulanmayan arazilerde yüksek sıcaklık ve kuraklığın etkisiyle danelerin küçük ve buruşuk kaldığı görülmüştür. Bu nedenle yağlığa işlenecek zeytin oranının fazla olacağı ön görülmektedir.

İlimizde Bakanlığımız Gıda Güvenliği Bilgi Sisteminde (GSBS) yer alan verilere göre, 3 adeti Kale ilçemizde(S.S. İnceğiz Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, S.S. Gökçeören Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Flora Enerji Ürt. Tar. Hay. Gıda Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.) 2 adeti Sarayköy ilçemizde (Hançerler Zeytincilik, Seval Tarım Gıda Hay. Tru. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.), 1 adeti Beyağaç ilçemizde (Beyağaç Belediyesi Zeytinyağı Üretim Tesisi) olmak üzere toplam 6 adet zeytinyağı üretim işletmemiz bulunmaktadır. 2023 Yılı Gıda Sanayi Envanter bilgilerine göre söz konusu işletmelerin toplam kapasitesi 10.634 ton/yıl’dır. Üretim miktarları ise 1.217 ton/yıl’dır.

Sonuç olarak, ilimiz genelinde meyve veren **1.856.401**, meyve vermeyen **1.033.498** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **18,3** kg zeytin hesabıyla toplam **33.997** ton zeytin danesi elde edileceği, bunun **8.974** tonu yemekliğe, **25.023** tonu yağlığa ayrılacağı, ortalama **6.6** randıman ile **3.802** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

4- 2024-2025 ÜRETİM SEZONU AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

a-) HATAY

2023-2024 üretim sezonuna göre Hatay ili 566.389 dekar alanda 14.204.262 adet meyve veren ağaç sayısı ve 178.933 ton (Türkiye Üretimi 1.520.000 ton) zeytin üretimi ile Türkiye de % 11 lik ülke payı ile 3. sırada yer almaktadır. Bu üretim miktarının tüketim şekline göre dağılımı; yağlık üretim 446.379 dekar alanda 11.081.563 meyve veren ağaç sayısı ile 137.520 ton (12 kg/ ağaç), sofralık üretim 120.010 dekar alanda 3.122.699 meyve veren ağaç sayısı ile 41.406 ton (13 kg/ ağaç) olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılı ÇKS verilerine göre üreticilerimize, 292.095 TL dane zeytin, 6.059.884 TL zeytinyağı destekleme ödemesi yapılmıştır. İlimizde 127 adet zeytinyağı ve bitkisel yağ işletmesi bulunmaktadır. Hatay İli 2024/2025 üretim sezonu rekolte tahmin çalışmalarına göre; 14.225.757 meyve veren ağaçtan elde edilecek zeytin miktarı 213.297 ton (sofralık 10.208 ton, yağlık 203.089 ton), elde edilecek zeytinyağı miktarı 31.244 ton , ağaç başına verim 15 kg, 6,5 kg zeytinden 1 kg zeytinyağı elde edilebileceği belirlenmiştir.

Hatay ili için çalışmalarımız devam etmekle birlikte, bu güne kadar yapılan sürvey çalışmalarına göre; ilimizde bazı bölgelerde görülen önce aşırı rüzgar ve yağış nedeniyle çiçek ve meyve dökümleri yaşanmış, daha sonra yazın aşırı sıcak ve nem hastalık ve zararlıları arttırmış, susuzluk stresi yaşayan ağaçlarda da yine meyve dökümleri olmuş, ayrıca zeytin ağaçlarımızda görülen periyodisite nedeniyle, rekoltenin bu yıl geçen yıla göre bazı ilçelerimizde düşük, özellikle damla sulama yapılan ve bakım şartlarının iyi yapıldığı ilçelerimizde ise yüksek olması beklenmektedir. İlimizde son günlerde yağın yağmurların rekoltemizi kayda değer olmasa bile olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak; bu yıl toplam sofralık zeytin üretimimizin 10.208 ton, zeytin yağı üretimimizin 31.244 ton olması tahmin edilmektedir.

b-) KİLİS

1- 2024-2025 Üretim Sezonuna İlişkin Durum

2024-2025 Zeytin Üretim sezonundan bu zamana kadar yağışların yeterli olması, iklim koşullarının normal şartlarda devam etmesi, yağış miktarının zeytin üretimi için normal düzeyde olması ve zeytin ürünü için var yılı olması sebebiyle ciddi oranda verim artışı beklenmektedir. Zeytin üretim sezonu içerisinde konularında ağaçlarda görülen filiz kırın, zeytin dal sineği ve zeytin pamuklu biti ve zeytin hastalıkları teknik personellerimizce yapılan saha ziyaretlerinde zamanında müdahale ile gerekli ilaçlamaların yapılması için üreticiler uyarılmış, olumsuz etkilerin büyük oranda önüne geçilmiş ve bu sebeple verimde herhangi bir olumsuz duruma sebep olmamıştır.

3- 2024-2025 Sezonuna İlişkin Beklentiler

2024-2025 Sezonu için İl ve İlçe Müdürlüklerimiz tarafından zeytin üretiminin tahmini için oluşturulan Zeytin Rekolte Komisyonlarına üye teknik personellerimizce toplam 58 köy/mahallede belirlenen 78 zeytin bahçesinde(Bahçelere ait ada ve parsel bilgileri bir sonraki üretim sezonu tahmini için kayıt altına alınmıştır.) yapılan gözlemler sonucunda aşağıdaki sonuçlar tahmin edilmektedir.

2024-2025 sezonuna ilişkin rekolte tahminlerimiz;

Ürün Adı	2023 Yılı		2024 Yılı Öngörü	
	Üretim Alanı (da)	Dane Üretim (ton)	Ekim Alanı (da)	Dane Üretim (ton)
Zeytin(Sofralık)	31.111	1.000	31.440	1.211
Zeytin(Yağlık)	281.073	38.250	284.179	62.902

İlimizde yaklaşık **315.619** dekarlık Zeytin alanımızın büyük bir kısmı kuru arazide yetiştiriciliği yapılmaktadır. Teknik personellerimizce yapılan zeytin rekolte tahmini ile beraber İlimizde sofralık olarak 1.211 ton yağlık olarak ise 62.902 ton olmak üzere toplamda 64.113 ton dane zeytin üretimi beklenmektedir. Elde edilecek olan 62.902 ton dane yağlık zeytin ise 1/5 randıman ile (ilimizde zeytin hasat dönemine kadar

meydana gelecek yağış durumuna göre artış veya azalış olarak ortaya çıkabilecektir) 12.570 ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür. Sofralık zeytin için var yılı olması sebebiyle perakende satışında düşüş beklenmekte olup tahmini olarak dane zeytin kilogram fiyatı **50 TL** olarak öngörülmektedir. Zeytinyağı kg yağ fiyatı **180 TL** olarak öngörülmektedir. 1 kg zeytinyağı için toplam maliyet yaklaşık **144 TL** olarak hesaplanmıştır. Ayrıca teknik elemanlarımız tarafından hastalık ve zararlılara karşı gerek kültürel gerekse kimyasal mücadele metotları konularında, eğitim ve yayım faaliyetlerine ağırlık verilerek ortalama verimlerin yükseltilmesi yönünde çalışmalar hedeflenmektedir.

c-) ADANA

İlimizde çiçeklenme öncesinde İlbahar yağışlarının mevsim normallerinde geçmesine paralel olarak oluşumlarının iyi olduğu gözlemlendi. Fakat çiçeklenme dönemi ve karabiber döneminde sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi ve bazı ilçelerimizde kısa süreli dolu yağışlarının görülmesi nedeniyle meyve dökümleri olmuş özellikle denize yakın ilçelerimizde diğer ilçelere nazaran döküm oranının daha fazla gerçekleştiği gözlemlenmiştir.

d-) MERSİN

Mersin ili 2024 yılı zeytin üretiminde peryodisite olarak var yılı olması sebebiyle rekoltede artış gözlenlemiştir. İklim koşullarının zeytin çiçeklenme döneminde olumlu gitmesi ve zararlılarla mücadelenin zamanında yapılmasıyla rekoltede artış olmuştur.

e-) ANTALYA

Ülkemizin önemli ürünlerinden zeytinin (sofralık zeytin ve yağlık zeytin) 2023/2024 geçen üretim sezonu Antalya ili TÜİK verilerine göre toplam üretimi 187.800 da alanda 27.630 ton olarak gerçekleşmiştir. Çeşit bazında incelendiğinde, sofralık zeytin üretimi 57.363 da alanda 7.559 ton, yağlık zeytin üretimi(zeytinyağı üretimi için) 130.437 da alanda 20.071 ton olarak kaydedilmiştir. Verim ise meyve veren ağaç başına sofralık zeytinde 6 kg, yağlık zeytinde ise 5 kg olarak tespit edilmiştir.

Bu kapsamda Zeytin ve Zeytinyağı Rekolte Tahmini ile ilgili 2024-2025 üretim sezonu çalışmaları, İlçe Müdürlüklerimizce zeytin bahçelerinde yapılan incelemeler, üreticiler ile görüşmeler, zeytinyağı üretim işletmeleri ile yapılan görüşmeler ve komisyon üyelerinin görüşleri sonucunda gerçekleştirilmiştir. Bu incelemeler ışığında; 2024 /2025 üretim sezonu toplam zeytin üretimi 73.032 ton, yemekliğe ayrılacak zeytin 10.970 ton, yağlığa ayrılacak zeytin ise 62.062 ton olarak tahmin edilmiştir. Aynı zamanda meyve veren yaşta ağaç sayısı 4.873.403 adet, meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı 764.731 adet olarak görülmüştür. 2023 yılı TUIK verilerine göre sofralık zeytinde verim (kg/meyve veren ağaç) 6 kg, yağlık zeytin verimi ise (kg/meyve veren ağaç) 5 kg iken, 2024 üretim sezonu sofralık zeytin verimi 16 kg, yağlık zeytin 15 kg tahmin edilmektedir.

f-) BURDUR

İlimizde zeytin yetiştiriciliği yapılmasına uygun iklim şartları taşıyan Merkez ve üç ilçemizde sofralık ve yağlık zeytin üretimi gelişme aşamasında olup her geçen yıl yeni zeytinlik alanları tesis edilmektedir.

g-) ADIYAMAN

2024/2025 üretim sezonunda, Zeytin ve Zeytinyağı rekoltesini olumsuz etkileyecek herhangi bir karşılaşılma olmamıştır. İlimizde zeytinciliğe ilginin yıldan yıla artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Tüm bitkisel ürünlerde olduğu gibi zeytin yetiştiriciliğinde de verim ve kaliteyi etkileyen; bitki besleme, sulama, hastalık ve zararlılarla mücadele konuları verim ve kaliteyi doğrudan etkilemektedir. İlimizde zeytin yetiştiriciliği yapılan alanlardaki su kısıtı ve üreticilerimizin özellikle budama konusundaki eksiklikleri verimi kısmi olarak olumsuz etkilediği görülmüştür. Adıyaman ili, iklim ve toprak yapısı itibariyle zeytinciliği oldukça elverişli olup zeytin ve zeytinyağının son yıllardaki artan değeri ile birlikte ilimizde zeytin üretim alanlarının artacağı ön görülmektedir. İlimiz zeytincilikte yeni sayılabilecekken, zeytin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı diğer bölgelerde sıklıkla rastlanan ve zeytin üretim alanlarında ciddi verim ve kalite kaybına neden olan bir çok hastalık ve zararlıya ise henüz rastlanmamış olması dikkate değerdir.

Buna göre Adıyaman ili için 2024/2025 üretim sezonunda, toplam **673.011** adet meyve veren, **821.770** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **10,9** kg zeytin verimi ile **7.333** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **2.211** tonunun sofralığa, **5.122** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/6,2** randıman ile **826** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

h-) MARDİN

1. Rekolte tahmin çalışması

İlimizde rekolte tahmin komisyonları oluşturularak 4 İlçede 15.08.2024-25.09.2024 tarihleri arasında İl/İlçe teknik personelimiz tarafından zeytin alanları incelenerek zeytinde rekolte tahmin çalışmaları tamamlanmıştır.

2. İl Genelinde ve İlçelerdeki Zeytin Alanlarının Genel Durumu Hakkında Kısa Bilgi

İlimizde rekolte çalışmaları 5 İlçe (Artuklu, Derik, Kızıltepe, Nusaybin ve Yeşilli) ve ilçelere bağlı mahallelerde zeytin alanlarında incelemeler gerçekleştirilmiş ve rekolte tahmin çalışmaları yapılmıştır.

İnceleme yapılan zeytin alanlarının (özellikle Derik İlçesinde) çoğunluğunun yaşlı ağaçlardan oluştuğu, geleneksel yöntemlerle üretim yapıldığı gözlemlenmiştir. Son yıllarda kurulan sulama sistemleri ile sulanarak gerekli bakımın yapıldığı belirlenmiştir. Genellikle dağlık alanlarda modern olmayan, gelenekçi yapıda yetiştiricilik yapıldığı, dolayısıyla bu alanlarda herhangi bir gübreleme ve sulama yapılmadığı ve unlu bit zararı da gözlemlenmiştir.

Çoğunluğu tınlı, kireç oranı yüksek arazilerde yetişen zeytinliklerde, besin element eksikliği yapraklarda yer yer görülebilmektedir. İlimizde zeytin alanlarında modern zeytinliğin az olmasına bağlı olarak hastalık ve zararlı mücadelesi, gübreleme ve sulama yetersizliği yapıldığı için verim kaybı yaşanmaktadır. İlimizde üretilen zeytinlerin çoğunluğu sofralık olarak tüketilmektedir. Üretimin az bir kısmı ise yağlık olarak kullanılmakta ve ayrıca bu ürünlerin yaklaşık %70-80'ni iç pazarda satılmaktadır.

3. Rekolteyi olumsuz etkileyen durumlar

İlçelerimiz ve bağlı mahallelerinde yapılan gözlemler neticesinde çoğu zeytinliklerin yaşlı olması ve modern zeytincilik tekniklerinin az uygulanması, sulama ve gübrelemenin yetersiz yapıldığı görülmüştür. Çiftçiler tarafından geleneksel yöntemler tercih edildiğinden hastalık ve zararlı mücadelesinin zamanında ve yeterli yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebepler de üretim kayıplarına yol açmıştır.

4. 2024/2025 Üretim Sezonu Sonucu

Toplam kapama sofralık zeytin alanı 22.462 da, 391.603 meyve veren ağaç ve 424.524 meyve vermeyen ağaç olup yaptığımız çalışma sonucunda ağaç başına ortalama verim 9,7 kg/ağaç olmuştur. Bu da tahmini olarak 3.782,57 tonluk bir sofralık zeytin üretimine tekabül etmektedir.

Toplam kapama yağlık zeytin alanı 2.125 da, 31.685 meyve veren ağaç ve 29.255 meyve vermeyen ağaç olup yaptığımız çalışma sonucunda ağaç başına ortalama verim 9,2 kg/ağaç olmuştur. Bu da tahmini olarak 334 tonluk bir yağlığa ayrılacak zeytin üretimine tekabül etmektedir. İlimizde yetiştirilen zeytinlerin ortalama yağ randımanı 1/5,7 olup 2024-2025 sezonu için **59 ton** zeytinyağı üretimi beklenmektedir.

5- 2024-2025 ÜRETİM SEZONU İÇ ANADOLU – DOĞU ANADOLU-KARADENİZ BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

a-) KARAMAN

İlimizde 2024/2025 üretim sezonunda zeytin bahçelerinde verimin oldukça iyi olduğu bazı zeytincilik bölgelerinde kısmen dolu zararının bulunduğu gözlemlendi. İlimiz zeytin alanlarında özellikle yağlık veya sofralık şeklinde ayırım bulunmadığı, hasat edilen zeytinin elekten geçirilerek iri olanların sofralık olarak satıldığı, elek altında kalanların ise yağlık ayrıldığı görüldü. İlimizde yoğunlukla gemlik, ayvalık, domat çeşitleriyle az miktarda diğer çeşitlerin bulunduğu anlaşıldı.

b-) DİYARBAKIR

Küresel ısınmanın etkisi ile bölgemizde kışların daha ılıman geçmesi nedeniyle gün geçtikçe zeytin alanlarımızda artış olmaya başlamıştır.

c-) ŞIRNAK

İlçelerimizde hastalık, zararlı ve fenolojik gelişim döneminde herhangi bir hastalık, zararlıya rastlanılmamıştır. Merkez ilçemiz Kumçatı Nasırhan Mahallesi 189/23, 187/1, 122/3, 189/71 no.lu parseller, Kumçatı Çadırılı Mahallesi 154/1, 154/3 nolu parseller ile Kumçatı İkizce Mahallesi 102/237 nolu parsellerde hastalık, zararlı tespiti ve rekolte çalışması yapılmıştır. Yapılan saha çalışmalarında ekonomik zarar eşiği düşük seviyede atraknoz hastalığı ve kabuklu bit gözlemlenmiştir. Verim değerleri yer yer daneler küçük, büzülmüş ve dane tutmayan yerler tespit edilmiştir. Zeytin ağaçlarında budama yetersizliği ve yanlış çeşit ekilişinden kaynaklı dölleyici çeşitlere ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir.

d-) ARTVİN

İlimizde 2024 üretim yılına ait Zeytin ve Zetinyacı rekolte çalışmaları yapmak üzere kurulan komisyonumuz 19/09/2024 tarihinde Ardanuç ilçesinde 20/09/2024 tarihinde Yusufeli ilçesinde ve 25/09/2024 tarihinde Merkez ilçede saha çalışmalarını gerçekleştirilmiş olup yapılan tespitler sonucunda ulaşılan veriler hazırlanmıştır.

e-) ORDU

İlimiz, Gülyalı ve Perşembe ilçelerinin sahil kesimlerinde mikroklima özelliği olan bazı kısımlarında lokal olarak zeytin dikili alanlar bulunmaktadır. İlimizde yağlık zeytin üretimi yapılmamakta, üretilen zeytin hane tüketiminde sofralık olarak değerlendirilmektedir.

f-) SİNOP

İlimiz, Merkez ve 6 ilçesinde oluşturulan 2024/2025 üretim sezonu Zeytin Komisyonları tarafından yürütülen rekolte tespitleri tamamlanmış olup bu çalışmalar

esnasında mevcutta bulunan zeytin ağaçlarının genel itibari ile bitki besleme, hastalık ve zararlılar ile mücadele ve bakım konularında önemli ölçüde yetersizlikler olduğu değerlendirilmiştir. İlimizde bahçe sahiplerinin yaş ortalamasının yüksek olması ve iklimsel etkiler nedeniyle gereken üretim faaliyetleri tam olarak yerine getirilemediğinden, mevcut haliyle zeytin yetiştiriciliği gelir getirici bir unsur olmamaktadır.

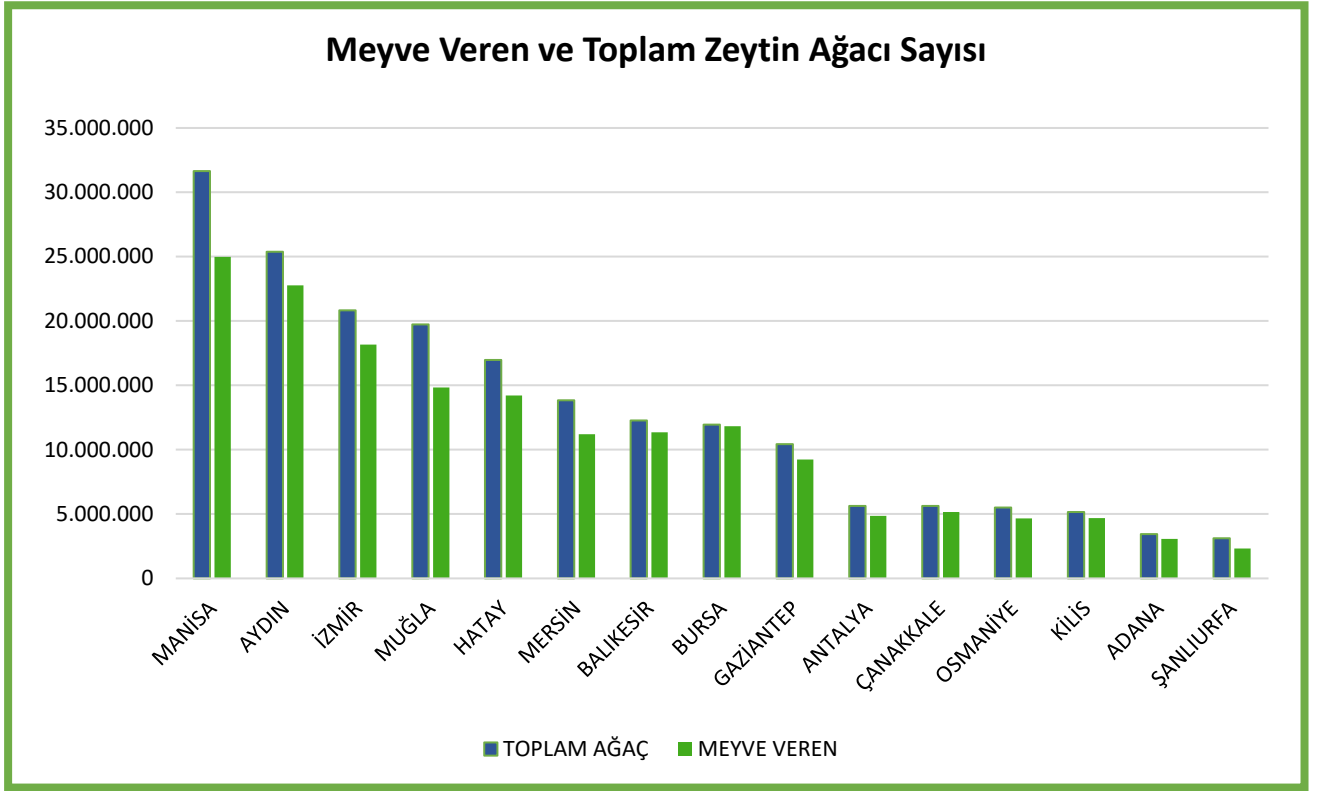
SONUÇ

Bu izlenim tespit ve önerilerimiz doğrultusunda sonuç olarak; 2024-2025 üretim sezonunda Türkiye genelinde zeytin ağaç sayısı, üretilecek toplam zeytin ile sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ve elde edilecek zeytinyağı rekoltelerini gösterir veriler Ek: Tablo'da sunulmuştur.

Ek:Tablo'da renkli bölümde yer alan üretim miktarı itibariyle ekonomik ağırlığı olmayan illerimize ait veriler ise Tarım ve Orman Bakanlığının IBS resmi verileri esas alınarak hazırlanmıştır.

TÜRKİYE REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	Ağaç Sayısı		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg Zeytinyağı için Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2014-2015	140.545.527	24.009.611	9,6	1.352.152	438.833	913.319	189.482	4,8
2015-2016	145.321.360	22.526.267	7,6	1.108.188	397.025	711.133	143.115	5,0
2016-2017	144.384.666	26.895.736	11	1.535.055	432.976	1.102.080	177.365	6,2
2017-2018	151.347.628	26.583.103	13,4	2.031.244	455.772	1.593.698	287.041	5,6
2018-2019	151.069.434	26.774.532	9,9	1.500.467	426.995	1.073.472	193.614	5,5
2019-2020	153.168.156	27.717.636	10,0	1.482.500	414.085	1.068.415	214.595	4,9
2020-2021	159.352.393	29.397.654	8,3	1.316.850	360.046	956.804	177.981	5,4
2021-2022	164.586.585	27.696.636	10,6	1.738.680	506.754	1.231.925	235.727	5,2
2022-2023	167.652.603	28.456.586	17,8	2.976.654	735.680	2.244.999	421.774	5,3
2023-2024	170.870.662	31.379.830	8,9	1.520.000	490.000	1.030.000	185.000	5,6
2024-2025	171.912.841	32.524.093	20,9	3.600.000	750.000	2.850.000	475.000	6,0

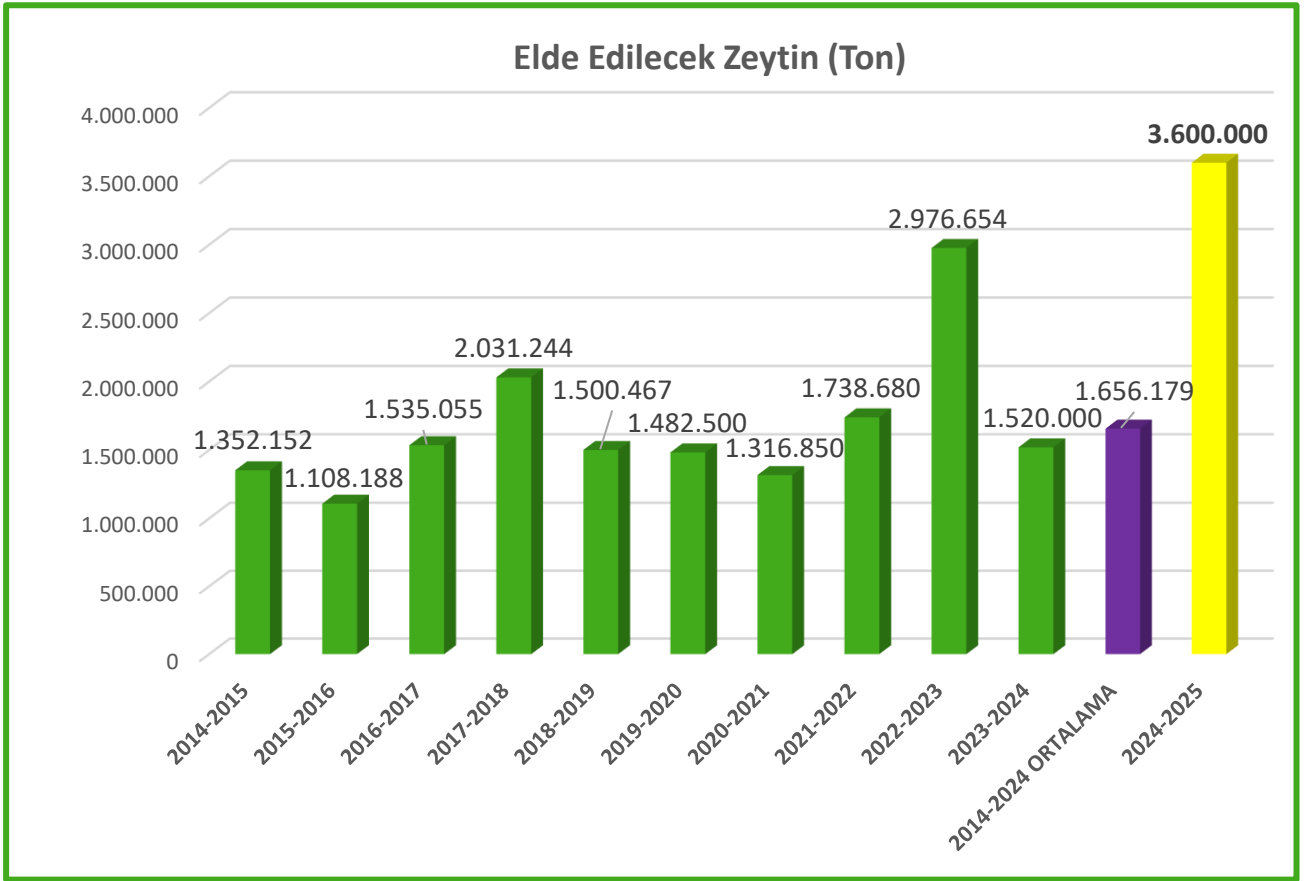
Tablo 7: Türkiye'nin son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 7: 15 ilin 2024/25 üretim sezonu meyve veren zeytin ağacı sayısı ve toplam zeytin ağacı sayısı.

Ülkemizde 2024-2025 üretim sezonu zeytin ağacının en fazla olduğu **5** il mercek altına alındığında; Manisa, Aydın, İzmir, Muğla ve Hatay'ın sırasıyla en fazla toplam zeytin ağacına sahip olduğu ve Türkiye'deki toplam zeytin ağacının **%56'sını** barındırdıkları tahmin edilmektedir.

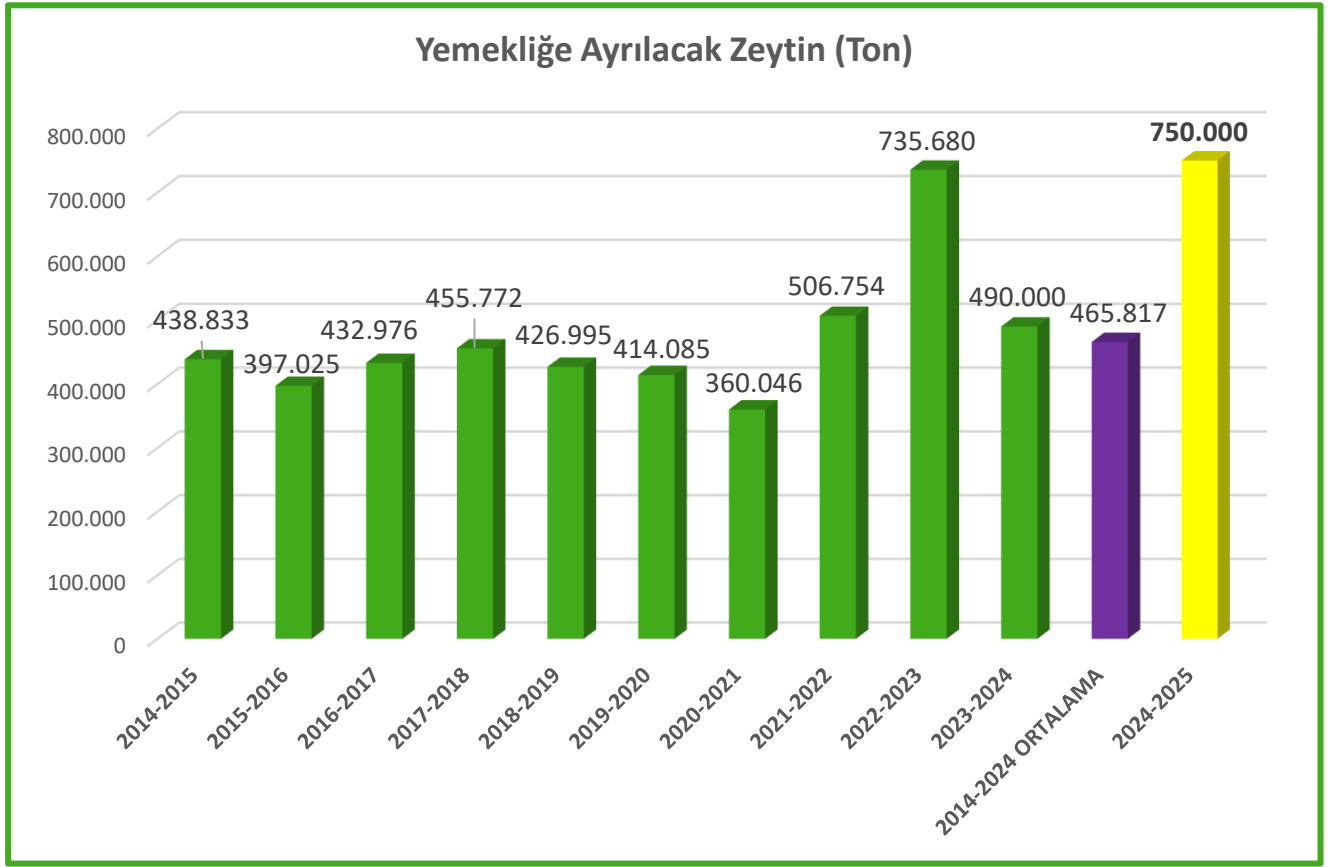
2024-2025 üretim sezonu Türkiye'nin toplam; **171.912.841** adet meyve veren, **32.524.093** adet meyve vermeyen ağacı mevcut olduğu ve toplam ağaç sayısında 2023/24 sezonuna göre **%1,1** artış olduğu tahmin edilmektedir.

Şekil 8: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık toplam dane zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Heyetlerimizin yaptığı çalışmalar çerçevesinde; Türkiye genelinde ağaç başına ortalama üretimin geçen seneye göre arttığını ve ağaç başına **21** kg zeytin elde edileceğini buna bağlı olarak toplam elde edilecek zeytin miktarının bir önceki var yılı olan 2022/2023 üretim sezonuna göre **%20,9**'luk artış, 2023/24 üretim geçen sezona göre ise **%136,8** artarak **3.600.000** ton olacağı tahmin edilmektedir.

2024/2025 üretim sezonunda ülkemizde zeytin üretiminin en fazla olduğu **5** il mercek altına alındığında; Manisa, İzmir, Aydın, Balıkesir ve Mersin'in sırasıyla en fazla toplam zeytin miktarına sahip olduğu ve Türkiye'deki toplam zeytin miktarının **%61,3**'ünü barındırdıkları tahmin edilmektedir.

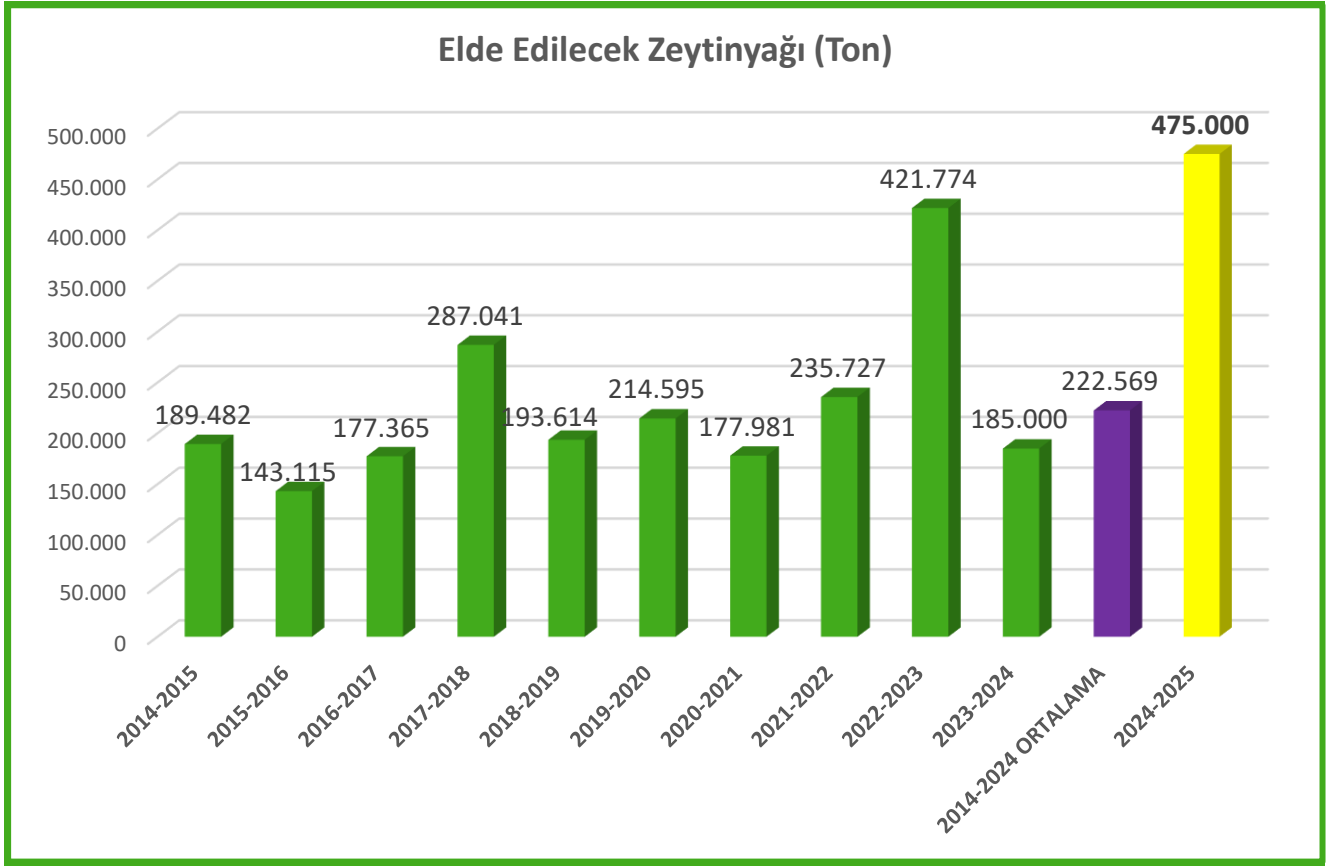

Şekil 9: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Ülkemiz sofralık zeytin üretiminde dünyanın önde gelen ilk üç ülkesinden birisi olup toplam elde edilecek sofralık zeytin miktarının bir önceki var yılı olan 2022/2023 üretim sezonuna göre **%1,9**'luk artış, 2023/24 üretim geçen sezonuna göre ise toplam sofralık zeytin üretimi **%53,1** oranında artarak **750.000** ton olacağını ve bu üretimin **%51**'ini Manisa ve Bursa illerimizde üretileceği tahmin edilmektedir.

2024/2025 üretim sezonu toplam sofralık zeytin üretiminde ilk beş ilimiz ise sırasıyla; Manisa, Bursa, Aydın, Mersin ve Balıkesir olmakta ve Türkiye'deki toplam sofralık zeytin üretiminin **%80,7**'si bu illerden üretileceği tahmin edilmektedir.

Şekil 10: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2024-2025 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

2024/2025 üretim sezonunda toplam zeytin üretiminin **%79**'u olan **2.850.000** ton'unun yağlığa ayrılacağı bundan da ortalama **1/6** randıman ile bir önceki var yılı olan 2022/2023 üretim sezonuna göre **%12,6**'lık artış, 2023/24 geçen sezonuna göre ise **%156,8** artarak **475.000** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmektedir.

2024/2025 üretim sezonunda en fazla zeytinyağı üretilen ilk beş ilimiz, sırasıyla İzmir, Manisa, Aydın, Balıkesir ve Mersin'dir. Bu illerdeki toplam zeytinyağı miktarı, Türkiye'deki toplam zeytinyağı miktarının **%57,9**'unu teşkil edeceği tahmin edilmektedir.

UZZK TÜRKİYE 2024/2025 ÜRETİM SEZONU SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTE TAHMİNİ

İLLER	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
ADANA	3.068.907	386.000	24,1	73.893	10.273	63.621	9.861	6,5
ADİYAMAN	673.011	821.770	10,9	7.333	2.211	5.122	826	6,2
ANTALYA	4.873.403	764.731	15,0	73.032	10.970	62.062	10.344	6,0
ARTVİN	23.270	7.785	31,8	740	467	274	55	5,0
AYDIN	22.772.969	2.610.734	21,0	478.484	98.476	380.008	57.577	6,6
BALIKESİR	11.345.964	932.578	27,7	314.189	45.905	268.283	47.618	5,6
BURDUR	142.573	110.192	6,7	951	762	188	31	6,2
BURSA	11.833.513	126.080	23,7	280.720	170.491	110.229	25.127	4,4
ÇANAĞKALE	5.161.374	463.251	33,1	170.800	10.444	160.356	28.428	5,6
DENİZLİ	1.856.401	1.033.498	18,3	33.997	8.974	25.023	3.802	6,6
DİYARBAKIR	6.600	4.500	6,4	42	21	21	4	5,5
GAZİANTEP	9.234.377	1.210.258	12,2	112.240	1.319	110.921	20.457	5,4
HATAY	14.225.757	2.754.223	15,0	213.297	10.208	203.089	31.244	6,5
ISPARTA	20.220	33.305	14,6	295	201	94	16	6,0
İZMİR	18.177.185	2.654.420	26,7	485.275	45.179	440.096	70.767	6,2
KAHRAMANMARAŞ	1.918.230	1.190.200	12,8	24.551	1.473	23.078	3.683	6,3
KARAMAN	767.453	211.977	17,2	13.225	1.022	12.203	1.937	6,3
KASTAMONU	3.320	158	1,4	5	5	0	0	0,0
KİLİS	4.692.396	478.327	13,7	64.113	1.211	62.902	12.570	5,0
KOCAELİ	38.275	5.545	31,1	1.190	818	372	58	6,5
MANİSA	24.982.120	6.668.066	25,0	623.493	212.081	411.412	64.292	6,4
MARDİN	423.288	453.779	9,6	4.076	3.742	334	59	5,7
MERSİN	11.201.167	2.638.222	27,2	305.159	78.061	227.098	34.938	6,5
MUĞLA	14.844.039	4.890.227	11,7	174.376	11.744	162.632	32.142	5,1
ORDU	1.190	400	6,8	8	8	0	0	0,0
OSMANİYE	4.672.988	836.008	21,2	99.238	4.464	94.775	14.809	6,4
SAKARYA	394.094	40.236	16,6	6.533	1.255	5.278	772	6,8
SİNOP	18.808	4.516	3,4	64	64	0	0	0,0
ŞANLIURFA	2.316.698	796.559	8,0	18.425	1.970	16.454	2.889	5,7
ŞIRNAK	25.440	45.730	16,3	414	45	369	88	4,2
TEKİRDAĞ	968.866	76.815	7,3	7.105	3.830	3.276	512	6,4
YALOVA	769.489	101.386	11,6	8.903	8.903	0	0	0,0
ANKARA*	100	9.100	10,0	1	1	0	0	0,0
BARTIN*	420	2.202	0,0	0	0	0	0	0,0
BİLECİK*	345.016	15.022	9,9	3.406	3.089	317	74	4,3
EDİRNE*	150	56.000	7,6	1	0	1	0,2	5,7
ESKİŞEHİR*	40.015	46.095	4,5	180	173	7	1	5,0
SAMSUN*	13.445	17.720	1,6	22	22	0	0	0,0
TOKAT*	1.740	1.810	1,5	3	3	0	0	0,0
TRABZON*	41.888	5.808	2,6	107	107	0	0	0,0
UŞAK*	16.682	18.860	6,9	115	10	105	21	5,0
TOPLAM	171.912.841	32.524.093	20,9	3.600.000	750.000	2.850.000	475.000	6,00

Not: (*) İşaretili ve Renkli yazılı illerde, Tarım ve Orman Bakanlığının IBS resmi verileri kullanılmıştır.

Tablo 8: 2024/25 Üretim Sezonu Türkiye Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Rekolte Tahmini.